Rådhusgaten 2 5015 Bergen
post@mannheimer.no I www.mannheimer.no
99 00 46 53

Rapport Kulturbykonferansen 2020
Bergen kommune

«Det var en stor suksess for hele regionen. Men like viktig som selve kulturbyåret, var alt vi gjorde i de ti årene før 2017.» **– Århus' kultursjef Lars Davidsen**

Innholdsfortegnelse

1.1 Fakta om Europeisk kulturhovedstad

1.2 Historikk: Kulturby Bergen 2000

1.3 Intervju: Mary Miller

1.4 Målet med innsikten

1.5 Om Mannheimers arbeid

1.6 Kort om metode

1.7 Hovedfunn

1.8 Resultater av spørreundersøkelsen

1.9 Vedlegg

1.10 For Mannheimer

2.0 Referat Kulturbykonferansen – Mandag 17. februar 2020

2.1 20 år med bergensk kulturpolitikk

2.1.1 Tematikk og innhold
2.1.2 Paneldeltakere
2.1.3 Arven etter Kulturbyåret 2000
2.1.4 Ressursbruk
2.1.5 Konflikt mellom Bergen og staten
2.1.6 Større potensiale for samarbeid
2.1.7 Fylkets rolle
2.1.8 Råd til Kulturhovedstad 2036

2.2 Europeiske kulturbyer
2.2.1 Tematikk og innhold
2.2.2 Paneldeltakere
2.2.3 Undersøkelse av ECoC
2.2.4 Styrets rolle
2.2.5 Budsjett
2.2.6 Program
2.2.7 Involvere innbyggerne
2.2.8 Kommunens rolle
2.2.9 Media
2.2.10 Viktigheten av egenart
2.2.11 Et langsiktig perspektiv
2.2.12 Bodø som ECoC
2.2.13 Næringslivet viktig

2.3 Fakta, statistikk og verden der ute
2.3.1 Tematikk og innhold
2.3.2 Paneldeltakere
2.3.3 Kunnskapsbasert kulturpolitikk
2.3.4 Lite statistikk

2.4 Om kjønn og skjønn i kulturlivet
2.4.1 Tematikk og innhold

2.4.2 Paneldeltakere
2.4.3 Historikk
2.4.4 Økende krav om kjønnsbalanse
2.4.5 Teknologiens rolle
2.4.6 Sosiale mediers rolle

2.5 Kunsten å markedsføre
2.5.1 Tematikk og innhold
2.5.2 Paneldeltakere
2.5.3 Kunsten i næringslivet
2.5.4 Emosjonell design

2.6 Keynote: Pier Luigi Sacco
2.6.1 Tematikk og innhold
2.6.2 Paneldeltakere
2.6.3 EUs Agenda for Kultur
2.6.4 Ulike typer ECoC
2.6.5 ECoCs nye agenda: Kulturledet utvikling

2.7 En opptakt til prosess Kulturby 2036
2.7.1 Tematikk og innhold
2.7.2 Paneldeltakere
2.7.3 Nye talenter
2.7.4 Tverrfaglighet
2.7.5 Hvilke ambisjoner har politikerne for kulturbyen Bergen?

2.8 Avrunding første dag av konferansen

3.0 Referat Kulturbykonferansen – Tirsdag 18. februar 2020 Del 1

3.1 Parallellsesjon "Film" - Filmbyen Bergen mot 2036
3.1.1 Tematikk og innhold
3.1.2 Paneldeltakere
3.1.3 Vestnorsk filmsenter
3.1.4 Arven fra 2000
3.1.5 I startgropen
3.1.6 Biff
3.1.7 Film i framtiden
3.1.8 *Mer Film ved Gunnar Vikene / Maria Ekerhovd: Krigsseileren*
3.1.9 Elisabeth Kleppe, regissør/produsent i Aldeles Film.
3.1.10 Filmveksthuset BAKOM v/Gunnhild Sofie Vestad

3.2 Næringsliv – Arrangementsturisme og nasjonal arrangementsstrategi
3.2.1 Tematikk og innhold
3.2.2 Paneldeltakere
3.2.3 IN og Nasjonal arrangementsstrategi
3.2.4 Store arrangementer i framtiden
3.2.5 Bergen Byarena
3.2.6 Finansiering
3.2.7 Hvem er turistene
3.2.8 Muligheter for samarbeid

3.3 Musikk
3.3.1 Tematikk og innhold
3.3.2 Paneldeltakere
3.3.3 Musikkbransjen 2000-2020
3.3.4 Brak blir født
3.3.5 Made Management
3.3.6 Framtiden
3.3.7 Internasjonalisering

3.3.8 Infrastruktur
3.3.9 Diskusjon
3.3.10 Samtale ledet av Ivar Chelsom Vogt, daglig leder USF Verftet.

3.4 Spill – Spillbransjen i Bergen: Historien til nå og veien fremover
3.4.1 Tematikk og innhold
3.4.2 Paneldeltakere
3.4.3 Samarbeid
3.4.4 Bergen Spillhus

3.5 Festivaler - Mer (musikk)festival i monitor
3.5.1 Tematikk og innhold
3.5.2 Paneldeltakere
3.5.3 Dialog eller samarbeid festivalene i mellom
3.5.4 Festivalbyen som kulturhovedstad 2036
3.5.5 Hvordan nå ut til et internasjonalt publikum
3.5.6 Veien videre

3.6 Barn og unge
3.6.1 Tematikk og innhold
3.6.2 Paneldeltakere
3.6.3 Motivasjon
3.6.4 Prisnivå
3.6.5 Andre begrensninger
3.6.6 Å involvere ungdom
3.6.7 Drømmetilbudet for ungdom i 2036?

4.0 Referat Kulturbykonferansen – Tirsdag 18. februar 2020, Del 2

4.1 Tverrestetisk / Elektronisk kunst – Byen som maskin
4.1.1 Tematikk og innhold
4.1.2 Paneldeltakere
4.1.3 Sesjonsansvarlig
4.1.4 Byen som teknologi
4.1.5 Tørre å satse

4.2 Visuell kunst
4.2.1 Tematikk og innhold
4.2.2 Paneldeltakere
4.2.3 Sesjonsansvarlig
4.2.4 Mangfold i kulturlivet

4.3 Digitalisering – Digitalisering og kultur anno 2036
4.3.1 Tematikk og innhold
4.3.2 Paneldeltakere
4.3.3 Sesjonsansvarlig
4.3.4 Digitale arenaer vs fysiske

4.4 Kunsthåndverk
4.4.1 Tematikk og innhold
4.4.2 Paneldeltakere
4.4.3 Sesjonsansvarlig
4.4.4 Kunsthåndverk i framtiden
4.4.5 Kunsthåndverk i skolen

4.5 Klima – Kulturliv og klima – fra ord til handling?
4.5.1 Tematikk og innhold
4.5.2 Paneldeltakere
4.5.3 Sesjonsansvarlig

4.5.4 Kulturen har kommet langt
4.5.5 Holdningsskapende arbeid

4.6 Forskning – Forsking om kunst og kulturfeltet
4.6.1 Tematikk og innhold
4.6.2 Paneldeltakere
4.6.3 Sesjonsansvarlig
4.6.4 Forskningens framtid
4.6.5 Økende interesse

4.7 Kystkultur - Fra einstøinger til en organisert fremtid i kystkulturen
4.7.1 Tematikk og innhold
4.7.2 Paneldeltakere
4.7.3 Sesjonsansvarlig
4.7.4 Status og framtid

4.8 Eldre – Eldre og kulturbyen
4.8.1 Tematikk og innhold
4.8.2 Paneldeltakere
4.8.3 Sesjonsansvarlig
4.8.4 Tilgjengelighet for seniorer
4.8.5 Høyere andel eldre i framtiden
4.8.6 Programmering

4.9 Amatørkultur – Velkommen til Amatørkulturen!
4.9.1 Tematikk og innhold
4.9.2 Paneldeltakere
4.9.3 Sesjonsansvarlig
4.9.4 Økt fokus på kreative fag i skolen

4.10 Skeiv kultur – Regnbuedagene i Bergen – fra protest til folkefest
4.10.1 Tematikk og innhold
4.10.2 Paneldeltakere
4.10.3 Sesjonsansvarlig
4.10.4 Skeiv kulturhistorikk
4.10.5 Europride

4.11 Kulturhus – Kulturhus i byen i 2034 – i lys av FNs berekraftmål
4.11.1 Tematikk og innhold
4.11.2 Paneldeltakere
4.11.3 Sesjonsansvarlig
4.11.4 FNs bærekraftsmål
4.11.5 Brukerstyrte kulturhus

4.12 Museer – Hvilken rolle kan museene ha i Bergen som kulturhovedstad i 2036
4.12.1 Tematikk og innhold
4.12.2 Paneldeltakere
4.12.3 Sesjonsansvarlig
4.12.4 Effekten av Kulturby 2000
4.12.5 Museenes rolle

4.13 Design
4.13.1 Tematikk og innhold
4.13.2 Paneldeltakere
4.13.3 Sesjonsansvarlig
4.13.4 Tradisjon og historie
4.13.5 Branding av bergensregionen
4.13.6 Fremtiden til norsk design

4.14 Show, revy, standup

4.14.1 Tematikk og innhold
4.14.2 Paneldeltakere
4.14.3 Sesjonsansvarlig
4.14.4 Muligheter for samarbeid
4.14.5 Blør talent til Oslo
4.14.6 Føler at offentlig støtte uteblir

4.15 Scenekunst
4.15.1 Tematikk og innhold
4.15.2 Paneldeltakere
4.15.3 Sesjonsansvarlig
4.15.4 Mangler en stor arena
4.15.5 Klynge og utdanning

4.16 Bibliotek – Biblioteket – hva nå?
4.16.1 Tematikk og innhold
4.16.2 Paneldeltakere
4.16.3 Sesjonsansvarlig
4.16.4 Bibliotekets nye rolle – fordeler og ulemper

4.17 Kulturskole – Kulturkarusell – kunstneriske prosesser i SFO
4.17.1 Tematikk og innhold
4.17.2 Paneldeltakere
4.17.3 Sesjonsansvarlig

5.0 SWOT-analyse Kulturby 2036
5.1 Styrker
5.2 Svakheter
5.3 Muligheter
5.4 Trusler

6.0 Etterord og anbefalinger til videre prosess

1.1 Fakta om ECoC – Europeisk kulturhovedstad

European Capitals of Culture (ECoC), eller Europeisk kulturhovedstad, ble etablert i 1985 etter et initiativ fra den greske kulturministeren Melina Mercouri. Formålet er å bringe Europas befolkning sammen.

EU utpeker hvert år to kulturhovedsteder på bakgrunn av en anbefaling fra Europakommisjonen og synspunkter fra Europaparlamentet. Fra 2005 er det lagt til grunn et rotasjonssystem slik at hvert medlemsland har anledning til å fremme sine kandidater et bestemt år.

Bergen og Stavanger/Sandnes var kulturhovedstad i henholdsvis år 2000 og 2008. Fra 2011 til 2019 var statusen forbeholdt EU-land.

Mer enn 40 europeiske byer har så langt hatt tittelen Europeisk kulturbyår.[1]

1.2 Historikk: Kulturby Bergen 2000

Kulturby Bergen 2000 ble formelt utpekt i 1995 av EU som én blant 9 kulturbyer 2000. De øvrige byene var Avignon, Santiago, Bologna, Praha, Krakow, Brussel, Helsinki og Reykjavík.

Kulturby Bergen var fra 1997 organisert som en stiftelse med Staten, Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune som medlemmer, og med samarbeid med næringsliv og private.

Den offisielle åpningen fant sted 15. februar med et storstilt utendørs gratisarrangement på byens nyrestaurerte sentrale plass – Torgalmenningen. Til stede var kongen, dronningen og tallrike prominente tilreisende gjester i spissen for rundt 35 000 bergensere.

Kulturbyprogrammet var inndelt i tre hovedkapitler: Samtidens Bergen, Mangfoldets Bergen og Vestlandets år.

Kulturbydirektør Terje Gloppen kunne da året var omme konstatere at over ett tusen avviklede arrangementer innen alle sjangre hadde hatt en meget positiv effekt på kulturlivet i byen.

Kultur viste seg dessuten som en turistmagnet. Samlet opplevde kulturinstitusjonene en publikumsvekst fra 30 til 80 prosent sammenlignet med foregående år.[2]

[1] Kilde: https://no.wikipedia.org/wiki/Europeisk_kulturhovedstad
[2] Kilde: Bergen byleksikon. https://www.bergenbyarkiv.no/bergenbyleksikon/arkiv/13867147

Kulturby Bergen har hatt flere langsiktige effekter, blant annet Bergen internasjonale filmfestival (BIFF), kompetansesenteret for musikere (Brak) og Bergen senter for elektronisk kunst (BEK).

1.3 Intervju: Mary Miller

Mary Miller var leder for Stavanger2008 – Norges største kulturelle program med over 1000 arrangementer og prosjekter. Hun har gode råd til Bergen dersom byen ønsker å søke om status som kulturhovedstad.

I ettertid har hun jobbet som konsulent for flere byer som søkte kulturhovedstadstatus, blant annet Aarhus og Burgos. I 2010 ble hun operasjef ved Bergen National Opera, som i løpet av hennes år i Bergen har etablert seg som en av Europas mest innovative små operaorganisasjoner.

Stavanger 2008s mål var å fremme kunstnerisk kvalitet, innovasjon og mangfold, og bidra til å bygge varige kunstneriske og kulturelle nettverk. Hva mener du ble kulturhovedstatsårets viktigste effekt?

– At vi virkelig presset folk til å tenke nytt. Vi skjønte tidlig at dette året ikke bør handle om hvor gode vi er og nå skal vi feire oss selv – det bør handle om å gjøre oss selv sårbare. Det at vi klarte det, førte nok til økt selvtillit blant artistene og kunstnerne som bidro.

Klarte Stavanger 2008 å øke lokalbefolkningens interesse for kultur?

– Stavanger Aftenblads undersøkelse av langtidseffektene av Stavanger 2008 viste blant annet at folks holdninger til kultur omtrent like positive både før, under og i etterkant av året, så det holdt seg på mange måter overraskende stabilt. Samtidig gikk den private sponsingen ned, og mye av kompetansen som ble bygd opp fram mot 2008 forsvant etterpå.

Hva tror du var grunnen til dette?

– Mange kulturarbeidere endte opp med å flytte fra byen. Det er trist at ikke flere ble igjen, og jeg ønsket at effekten skulle bli at vi klarte å bygge noe varig og at det vi etterlot oss av oppbygd kompetanse ville bidra til endringer i Stavangers kulturliv. Men jeg tror likevel at året bidro til å heve kompetansen i byen, og mange inngikk samarbeid som miljøet dro god nytte av i etterkant. Heldigvis tok Stavanger sjanser og gjorde ting som ikke hadde blitt gjort før. Endring krever også at folk er villige til å endre seg.

Hvorfor bør Bergen søke om Europeisk Kulturhovedstad-status?

– Fordi det kan føre til mange spennende samarbeid som stikker dypere enn de kanskje ellers ville gjort, og mye mer ekte samarbeid med partnere fra andre deler av Europa. Det er mye aktivitet på kulturfronten i Bergen, men jeg tror at denne byen trenger å se seg selv utenifra og evaluere sine egne styrke og svakheter. Akkurat nå fremstår Bergen i større grad som en turistdestinasjon heller enn en kulturby. Samtidig åpner det for mange interessante muligheter, slik som kulturturisme.

Hva er det med Bergen som står i veien for å oppnå den graden av samarbeid som du snakker om?

– Bergen er en vakker by, og skjønnhet byr ofte på problemer. Det er et sterkt hierarki i Bergen og mye rikdom og makt. Det fører til at folk ikke alltid er så åpensinnede som de kunne vært. Det er vel og bra å snakke om næringsvekst, overnattingsdøgn og økonomiske ringvirkninger, og det er flott at kultur kan bidra til disse tingene. Men det viktigste med et kulturhovedstadsår er å sørge for at det faktisk handler om kultur og å bringe folk sammen.

Hvis du skulle gitt Bergen ett råd basert på din erfaring med Stavanger 2008, hva ville det vært?

– Åpne opp. Ikke vær redd.

1.4 Målet med innsikten

17. og 18. februar 2020 inviterte Bergen kommune til kulturbykonferanse i Grieghallen for å markere at det er 20 år siden Bergen var Europeisk kulturby. Konferansen så også framover mot 2036, og mot potensielt nytt Kulturhovedstadsår.

Bergen kommune ved Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling ønsket i den forbindelse å få samlet innspill fra konferansen og ba kommunikasjonsbyrået Mannheimer AS om å utforme en rapport som kunne dokumentere kulturbykonferansen.

1.5 Om Mannheimers arbeid

Vår oppgave har blant annets vært å gi et innblikk i hvordan kunst- og kulturaktørene vurderer mulige effekter og langtidsvirkninger av et eventuelt kulturhovedstadsår i Bergen i 2036.

Mannheimer fikk blant annet i oppgave å

- samle innspill fra Kulturbykonferansen
- sikre at alle programposter og sesjoner dekkes for innhenting av innspill
- gjennomføre samtaler og intervjuer med deltakere under og i etterkant av konferansen
- utarbeide en rapport som skal danne grunnlaget for videre prosess omhandlende Bergen kommunes søknad om status som kulturby 2036

Denne rapporten og konklusjonene vi har trukket baserer seg utelukkende på de synspunktene og innspillene som kom fram under Kulturbykonferansen i Bergen 2020.

Rapporten består fundamentalt sett av tre hovedelementer:

- Under **1.7 Hovedfunn** har vi oppsummert det som etter vår vurdering var de tydeligste og mest fremtredende tendensene som ble diskutert under Kulturkonferansen.

- **2.0/3.0/4.0 Kulturbykonferansen** er et utførlig referat av selve konferansen. Her blir tematikk, innhold, diskusjoner og bidragsytere oppsummert og dokumentert.

- I **5.0 Oppsummering / SWOT-analyse** har vi på bakgrunn av kildematerialet forsøkt å identifisere og sterke og svake sider, muligheter og trusler ved å gå inn i en søknadsprosess om ECoC.

Deler av innsikten som er presentert her er hentet inn av Mannheimer under deltakelse på konferansen, mens andre deler er basert på intervjuer med de enkelte sesjonsansvarlige i etterkant av Kulturbykonferansen.

Slik sett har vi hatt et relativt begrenset empirisk materiale å basere vår drøfting av hvordan kulturlivet i Bergen vurderer betydningen av et eventuelt kulturhovedstadsår.

Rapporten er derfor ikke å anse som en utfyllende utgreiing og er ikke nødvendigvis representativ for kunst- og kulturbransjen i Bergen som helhet. Den er heller ikke uttømmende for hvert felt.

Den sier heller ikke noe om den totale verdiskapingen i byens kulturnæring og gir heller ikke noen utførlig økonomisk analyse av kulturfeltet. En slik analyse vil vi anbefale blir utført under det videre kartleggingsarbeidet fram mot en eventuell Kulturhovedstadsøknad.

Når det er sagt, gir rapporten et verdifullt innblikk i problemstillinger, utfordringer, holdninger og behov som deler av kulturfeltet i Bergen forholder seg til i sitt daglige virke. Denne innsikten er ment som et utgangspunkt for videre arbeid og som en del av beslutningsgrunnlaget for om man skal søke om ECoC-status for Bergen i 2036.

1.6 Kort om metode

Hovedvekten har vært lagt på å samle inn informasjon fra de som har vært involvert i Kulturbykonferansen. Deler av innsikten som er presentert her er hentet inn av Mannheimer under deltakelse på konferansen, mens andre deler er basert på intervjuer med de enkelte sesjonsansvarlige i etterkant av konferansen.

I tillegg sendte Bergen kommune ut en nettbasert spørreskjemaundersøkelse til alle deltakere i etterkant av konferansen.

Utvalget omfatter ulike typer virksomheter, fra faste kunstinstitusjoner, frie grupper/frilansere, produksjonsselskap, arrangører og formidlingsinstitusjoner til frivillige organisasjoner og offentlige enheter/museer og lignende.

1.7 Hovedfunn

Vårt overordnede inntrykk er at informantene, representert ved deltakere på Kulturbykonferansen, er positive til at Bergen kan søke om ECoC-status i 2036.

Informantene legger imidlertid enkelte premisser og forbehold til grunn:

- Det må være et uttrykt ønske fra kulturfeltet sin side om å søke kulturhovedstad-status.
- Kulturaktører fra hele Vestland fylke bør involveres
- Kulturbyåret må gi varig effekt for kunstfeltet
- Man trenger mer systematisk, statistisk kunnskap om kulturfeltet i Bergen
- Det må foreligge en klar, strategisk retning for kulturbyen Bergen

- Kulturfeltet må tas med på råd underveis og få mulighet til å utøve innflytelse på søknadsprosessen.

- Det offentlige må legge til rette for kompetanseheving slik at bransjen kan profesjonaliseres ytterligere

- Prosessen fram mot et Kulturbyår er minst like viktig som året i seg selv. Denne bør blant annet handle om å bygge identitet og interesse for kultur i et langsiktig perspektiv.

Mange gir uttrykk for at det er viktig at regionens kunst- og kulturliv sett under ett vil bli styrket som følge av et kulturhovedstads-år – både når det kommer til nye samarbeidsarenaer, nye ressurser og finansieringskanaler, økt profesjonalitet og nye metoder og ideer. Et eventuelt Bergen 2036 bør ha som målsetting å styrke kulturlivet.

Dersom kunst- og kulturlivet skal kunne tjene på kulturhovedstadsåret må de få mulighet til å øke sin profesjonalitet, genere nye ideer og metoder, samt øke sin sosiale kapital gjennom nye samarbeid.

Målet må være at en etter endt kulturhovedstadsår har bidratt til nyskaping på kulturfeltet – både med nye ideer, nye metoder, ny organisering, og at det har blitt økt samarbeid og flere nettverk.

1.8 Resultater av spørreundersøkelsen

Bergen kommune sendte ut en nettbasert spørreskjemaundersøkelse til alle deltakere i etterkant av konferansen.

Av 429 inviterte svarte 116 respondenter på undersøkelsen. Dette gir en svarprosent på 27 %.

1.9 Vedlegg

Vedlegg 1: «Spørreundersøkelse – Kulturbykonferansen 2020 Bergen kommune»

1.10 For Mannheimer

Einar Olsson
Lene Bergmann
Cecilie Foss
Lasse Bergesen

2.0 Referat Kulturbykonferansen – Mandag 17. februar 2020

Innsikten som er presentert her er hentet inn av Mannheimer under deltakelse på konferansen.

2.1 20 år med bergensk kulturpolitikk

Man kl. 09:15

2.1.1 Tematikk og innhold

Hva har preget de siste 20 årene med bergensk kulturpolitikk? Hvilke satsinger står igjen som viktige når vi nå ser tilbake? Hvordan har den bergenske kulturpolitikken bidratt til å forme byens kulturliv, og hva kjennetegner en tydelig og relevant kunst- og kulturpolitikk?

2.1.2 Paneldeltakere

Hilde Sandvik – Journalist og tidligere kultur- og debattredaktør i Bergens Tidende
Anne-Grete Strøm-Erichsen – Tidligere ordfører (Ap), styreleder under KB 2000 og byrådsleder
Geri Kjell Andersland – Tidligere kulturbyråd (V), og fylkestingsrepresentant
Henning Warloe – Tidligere kulturbyråd (H), og bystyrerepresentant
Silje Hjemdal – Stortingsrepresentant (FrP)

Denne panelsamtalen tok form av en evaluering av prosessen som ledet fram mot kulturbyåret 2000.

Den forrige kulturbysøknaden var heftig debattert i samtiden. Hvem skulle bidra og hvilken profil skulle den ha?

BT kalte det for «Et nesten-kulturbyår». Opplegget var for hverdagslig, mente noen. Man hadde ikke så mange spektakulære arrangementer og de store institusjonene bidro ikke i så stor grad som enkelte mente at de burde ha gjort. Jostein Gripsrud mente det ble for mye bergensk og for lite fokus ut i verden.

2.13 Arven etter Kulturbyåret 2000

Samtidig ble det bygget en del internasjonale samarbeid som bidro til å skape en strategisk retning for kulturbyen Bergen. Mange av de nettverkene eksisterer den dag i dag.

Framover mot en ny kulturbysøknad bør man bygge videre på grunnlaget fra 2000.

2.1.4 Ressursbruk

Budsjettet i 2000 var veldig lite – nesten det minste av alle de nordiske byene. Dette ble debattert helt tilbake i 1994. Man opplevde det som vanskelig å få penger fra staten.

2.1.5 Konflikt mellom Bergen og staten

Det var en klassisk konflikt mellom Bergen og staten, i dette tilfellet Kulturministeren. Kulturdepartementet var lite villig til å satse, og Kulturbyåret hadde 100 mill. i budsjett, hvorav 36 millioner kom fra staten.

Dette er litt av bakgrunnen til at man bør sørge for å forankre prosessen tidlig ved en eventuell ny søknad.

«Vi var kompromissløse på kvalitet. Det gjorde det nok vanskeligere å få gjennomslag for dette i Kulturdepartementet.» – Henning Warloe

«Det viste seg å være en del begrensninger på grunn av manglende budsjett.» - Anne-Grete Strøm-Erichsen

Den store satsningen på kulturbygg i Oslo skaper en viss avstand mellom hovedstaden og resten av landet. Dette er en stor utfordring i et lite land. Bergen bør ta en posisjon som et alternativt tyngdepunkt, det er viktig for Norge som kulturnasjon. I Norge er det kun Bergen som har kraft til å være dette alternativet.

2.1.6 Større potensiale for samarbeid

Bergen hadde noe kontakt med de andre kulturbyene, men det eksisterte nok et større potensiale for samarbeid.

Hva har skjedd kulturpolitisk etter 2000? Mye av pengene går fremdeles til Oslo. Dette er en reell utfordring for Bergen.

2.1.7 Fylkets rolle

Det nye Vestland fylke vil nok ønske å vektlegge kultur og bli en ledende kulturregion. Det bør være en viss grad av ydmyket og forståelse fra Bergen ut mot resten av fylket.

2.1.8 Råd til Kulturhovedstad 2036

«Kultur som næring burde ha større potensiale. Man bør gjøre en større innsats for å koble på blant annet reiseliv. Samtidig bør barn og unge være et satsningsområde.» – Silje Hjemdal

«Det er viktig å tiltrekke seg talent fra mange steder i verden, skape muligheter og arbeid for kultursektoren.» – Henning Warloe

«Vi må jobbe sammen med region Vestland på en konstruktiv og offensiv måte.» – Geir Kjell Andersland

«Vi må lære av det vi gjorde sist.» – Anne-Grete Strøm-Erichsen

2.2 Europeiske kulturbyer

Man kl. 10:15

2.2.1 Tematikk og innhold
Tidligere kultursjef og strategidirektør i Stavanger 2008, Rolf Norås, presenterte hovedkonklusjoner fra sin undersøkelse av 12 tidligere europeiske kulturhovedsteder, inkl. Bergen (KB 2000), med en påfølgende paneldebatt. Undersøkelsen søkte svar på hva disse 12 byene ville ha gjort annerledes, med erfaringen de hadde i ettertid.

2.2.2 Paneldeltakere
Rolf Norås – Tidligere kultursjef og strategidirektør i Stavanger 2008
Terje Gloppen – Tidligere direktør i KB 2000
Arne Vinje – Kultursjef i Bodø

2.2.3 Undersøkelse av ECoC
Tidligere kultursjef og strategidirektør i Stavanger 2008, Rolf Norås, har foretatt en undersøkelse i 12 tidligere europeiske kulturhovedsteder, inkludert Bergen.

Det er ingen gyllen regel for en vellykket europeisk kulturhovedstad. Selv om konseptet blir sett på som EUs mest vellykkede kulturprogram noensinne, er det fortsatt et ytterligere potensial til å identifisere og utforske spesifikke muligheter og utfordringer for bedre å dele erfaringer og lære av hverandre.

2.2.4 Styrets rolle
Man bør begrense antall medlemmer i styret. For mange medlemmer fører til manglende ansvar og bortkastet tid. Konsentrer deg om visjon, mål, økonomi etc. Unngå kunstnerisk innflytelse – med andre ord bør man ikke ha kunstnere i styret.

2.2.5 Budsjett
Gjennomsnittlig totalbudsjett for ECoC er 52 millioner Euro (infrastruktur er ikke inkludert)

Liverpool er den største – Tallinn og Bergen de minste i denne undersøkelsen.

2.2.6 Program
Et godt kunstnerisk program er avhengig av et sterkt lederskap, uavhengighet, tydelig mandat og god budsjettkontroll.

2.2.7 Involvere innbyggerne
Prestasjoner og støtte avhenger av å involvere og bruke innbyggerne. Det er viktig å forbedre folks bevissthet om identitet, krav og forventninger. Derfor er en narrativ dimensjon et sentralt verktøy for deltakelse.

2.2.8 Kommunens rolle
Man fant mange eksempler på mangel på engasjement, deltakelse og entusiasme fra de ansatte i kommunene, spesielt fra kulturavdelingene. Noen kommuner distanserte seg fra ansvaret og så på stiftelser som konkurrenter.

2.2.9 Media
Internasjonale medier viser ofte større interesse enn hovedstadsmediene. I Bergen hadde åpningsseremonien mye å si for interessen rundt arrangementet.

2.2.10 Viktigheten av egenart
Det er viktig å la seg inspirere av andre ECoCer, men ikke kopiere dem. Bodø er et godt eksempel her. Søknadsprosessene er mer standariserte, og det bidrar nok til dette.
Det er viktig å bygge programmer med egenart.

2.2.11 Et langsiktig perspektiv
Skal man få en langsiktig effekt, er tiden etter året er vel så viktig. Det er avgjørende å bygge identitet og interesse for kultur i et langsiktig perspektiv. Unik kompetanse har en tendens til å forsvinne når året er over.

Hva lærte Bergen av 2000? At blikket måtte vendes mot Europa. Det å bygge opplegget rundt de mindre aktørene, og ikke de større institusjonene var et smart grep.

2.2.12 Bodø som ECoC
Prossessen med Bodø som europeisk kulturhovedstad har vært viktig for Bodø, og man fikk en mentaliseringsendring. Byen hadde en historie å fortelle Europa, samtidig var det en måte å motvirke at unge mennesker flytter fra regionen. Vi sørget for å være tydelige på at dette var en viktig målgruppe i søknadsprosessen.

2.2.13 Næringslivet viktig
Næringslivets deltakelse var avgjørende for Bodø, og byen fikk på plass fullfinansiering før programmet var satt.

Bergen vil etter all sannsynlighet lykkes med å involvere både politiske aktører, reiseliv, næringsliv og kulturliv. Dette er de elementene som Bergen igjen bør bygge en ny eventuell søknad på. Men det er viktig med politisk vilje dersom man skal klare å gjennomføre det.

2.3 Fakta, statistikk og verden der ute

Man kl. 11:00

2.3.1 Tematikk og innhold

Etter en kort innledning om kunnskapsstatusen på noen kulturfelt ble det samtale om hvilken kunnskap som mangler og hvordan kunnskap inngår i dialogen mellom kulturfeltet og storsamfunnet.

2.3.2 Paneldeltakere

Harm Christian Tolden – Kommunaldirektør byrådsavdeling for Bergen kommune
Per Morten Ekerhovd – Fylkesdirektør kultur, idrett og inkludering i Vestland fylkeskommune
Tonje Tjemsland – Direktør i Carte Blanche dansekompani
William Hazell – Seksjonsleder strategi og analyse i byrådsavdeling for kultur, mangfold og inkludering i Bergen kommune

Sesjonen tok for seg kunnskapsstatusen på enkelte kulturfelt, samt en samtale om hvilken kunnskap som mangler og hvordan kunnskap inngår i dialogen mellom kulturfeltet og storsamfunnet.

Vestland er et stort fylke, så det vil bli viktig å vite noe konkret om hvor mye offentlige midler som går til kunst og kulturfeltet og om hvilken effekt dette har.

«Carte Blanche trenger primært å vite mer om publikummet vårt, det er det viktigste for utøverne. Vi ønsker å gjøre dørterskelen så lav som mulig. Men ting endrer seg så fort, så man må hele tiden løpe etter.» – Tone Tjemsland

2.3.3 Kunnskapsbasert kulturpolitikk

Kulturpolitikk må være kunnskapsbasert og Bergen kommune tar dette på alvor. Kunstnerisk veiplan viser at Bergen har blitt gode på å balansere støtten til kulturfeltet mellom bygg og kommunikasjonsmidler/stipend.

Kulturstatistikk Vestland settes i gang nå i 2020. Her må man se på hva slags kunnskap er man ute etter. Kunst og kultur kan bidra til å løse mange av samfunnsutfordringene vi møter.

2.3.4 Lite statistikk
Per i dag finnes det lite systematisk, statistisk kunnskap om kultur. Arbeidet med en ny søknad om å bli ECoC vil nok kreve dette i mye større grad. Vestland fylkeskommune må kunne bidra inn i kunnskapsgrunnlaget i en ny søknad.

«Lytt til aktørene som skal fylle det med innhold. Kultur handler om ytringsmangfold. Kunstnerne vet hva som skal til for å skape møter mellom mennesker.» – Tone Tjemsland

2.4 Om kjønn og skjønn i kulturlivet

Man kl. 12:15

2.4.1 Tematikk og innhold
Hvordan har kjønn og maktbalansen endret seg de siste tjue årene? Har tiltakene for å øke mangfoldet virket? Starten på 2000-tallet var preget av mannsdominert kritikk, et kjønnet språk og en stor skjevhet ved både festivaler og utdanningssteder. Hva har endret seg? Er det en større bevissthet om mangfold i kulturlivet nå enn for tjue år siden og hvordan og hvem har bidratt til at dette har endret seg?

2.4.2 Paneldeltakere
Kristoffer Jul-Larsen – Forfatter, litteraturkritiker og førstelektor i litteratur (HVL)
Marie Amdam – Musiker i Razika
Marta Breen – Sakprosaforfatter og journalist
Guro Kleveland – Redaktør og daglig leder for Foreningen Ballade
Mira Thiruchelvam – Musiker i 9 grader nord

Denne sesjonen dreide seg om hvordan kjønn og maktbalansen har endret seg de siste tjue årene og om tiltakene for å øke mangfoldet har virket.

2.4.3 Historikk
Kjønnsbalansen i kulturlivet var skjevere i år 2000 enn det er i dag. Den gang fikk kvinnelige kulturutøvere i større grad andre typer spørsmål fra for eksempel journalister. På 50, 60, 70-tallet var det mye fokus på det private, slik som familieliv, klær, sex, etc. Kvinnelige kulturutøvere hadde mye mindre handlingsrom for å skape sitt eget image.

I forbindelse med KB Bergen 2000 var man ikke spesielt bevisst på dette, verken i programmering, organisering eller kommunikasjonsarbeidet. Lå heller ikke noe i mandatet om det. I 2036 bør det være annerledes.

På samme tid fantes det veldig få kvinnelige musikkjournalister. Feminisme var ikke spesielt populært rundt år 2000, og det å ytre feministiske synspunkter ble sett på som «sutrete».

2.4.4 Økende krav om kjønnsbalanse

Utover 2000-tallet ble stilt en del krav om kjønnsbalanse fra blant andre Rikskonsertene.

I dag føler mange at det blant annet kan være veldig vanskelig å finne kvinnelige musikere å samarbeide med. Det eksisterer en frustrasjon over at kvinner ikke tar den plassen de burde ha som utøvere.

2.4.5 Teknologiens rolle

Teknologien endret seg utover 2000-tallet og bidro til en viss grad av utjevning. Tidligere var de aller fleste produsenter, studioteknikere og plateselskapsfolk menn, og teknologiske framskritt muliggjør i mye større grad å gjøre dette selv. 80-tallet var det mange kvinnelige artister som ble formet av mannlige produsenter.

Allikevel er det slik at jenter oftere er soloartister mens gutter gjerne spiller i band. Men siden år 2000 er det flere kvinner som ønsket å styre karrieren selv, eksempler er Anja Garbarek, Bertine Zetlitz og Susanne Sundfør.

2.4.6 Sosiale mediers rolle

Sosiale medier har bidratt til mye mer fokus på språkbruken man tar i bruk når man snakker om kjønn, og har slått ned på ekstremt kjønnet, diskriminerende ordbruk. Dette bidrar til å øke samfunnets bevissthetsnivå rundt denne formen for diskriminering.

2.5 Kunsten å markedsføre

Man kl. 13:00

2.5.1 Tematikk og innhold

Flere av de største bedriftene i verden tar nå inn kunstnere og filosofer i styrene sine for å legge til en ny dimensjon i de store, internasjonale organisasjonene. Kunstneriske tilnærminger blir også tatt i bruk på sosiale medier og går raskere viralt enn tradisjonelt markedsføringsmateriell. Hvordan kan man bruke visuell kunst i målrettet promotering og markedsføring for ikke-visuelle produkter? Vi fikk høre fra kunstnere, designere og eksperter på visuell kunst i kommersiell bruk.

2.5.2 Paneldeltakere

Ole Reinert Berg-Olsen – Markeds- og kommunikasjonsrådgiver i Bergen Næringsråd
Siri Meyer – Professor i kunsthistorie (UiB), forsker og forfatter
Arne Beck – Fotograf i Imotiv
Jan Frode Instefjord Christensen – Tekstforfatter, UX writer og konseptutvikler hos Knowit
Morten Rosenlund – Grafisk designer i Tryg)
Bjørn Myreze – Designer i Myreze

Denne sesjonen handlet om hvordan man kan bruke visuell kunst i målrettet promotering og markedsføring for ikke-visuelle produkter. Hvordan kan dette brukes til å markedsføre Bergen i 2036?

2.5.3 Kunsten i næringslivet

Flere av de største bedriftene i verden tar nå inn kunstnere og filosofer i styrene sine, for å legge til en ny dimensjon i de store, internasjonale organisasjonene.

Kunstneriske tilnærminger blir også tatt i bruk på sosiale medier og går raskere viralt enn tradisjonelt markedsføringsmateriell.

«Karl Marx mente at bildene i reklame hadde mye av den samme makten som hulemaleriene. Produktet det avbilder skal være bærer av verdier som folk gjerne vil forbindes med.» – Siri Meyer

2.5.4 Emosjonell design

Emosjonell design handler om å designe for å få mottakeren til å føle på en spesiell måte. Denne typen design skaper kontakt på et personlig nivå. Ur-hjernen styrer de mest grunnleggende emosjonene og avgjør dine emosjonelle reaksjoner, og påvirker bevisste og ubevisste avgjørelser. Mange beslutninger skjer før de når bevisstheten. 95% av alle kjøp blir gjort basert på følelser.

2.6 Keynote: Pier Luigi Sacco

Man kl. 14:05

2.6.1 Tematikk og innhold

Hva har vi lært av The European Capitals of Culture (ECoC) og hva er fremtidsutsiktene? ECoC-programmet har vært en suksess over hele Europa og blir nå etterlignet i store deler av verden. Programmet er derimot ikke bare en

samling av suksessfortellinger, for et komplekst og nyansert bilde dukker også opp når det undersøkes nærmere.

2.6.2 Deltakere

Pier Luigi Sacco – Professor i kulturøkonomi ved University of Milan, gjesteforsker ved Harvard University, og spesialrådgiver i Europakommisjonen for utdanning og kultur

I denne keynote-talen gikk Pierre Luigi Sacco gjennom den grunnleggende lærdommen fra ECoC-programmet så langt, og diskuterte noen nyttige tips for fremtidige ECoC-søknader. Hva har vi lært og hva er fremtidsutsiktene?

European Capitals of Culture (ECoC)-programmet har hatt stor suksess med å sette kulturpolitisk utforming og deltakelse på dagsordenen for i hele Europa og er et program som kopieres verden over.

ECoC-programmet er imidlertid ikke bare en samling av suksesshistorier, og det dukker opp et veldig sammensatt og nyansert bilde når man vurderer de ulike variantene.

2.6.3 EUs Agenda for Kultur

ECOC kan fortsatt være en veldig nyttig driver for strategisk tilnærming til kulturledet utvikling – spesielt dersom de blir satt riktig i sammenheng med den nye tilnærmingen til EUs kulturpolitikk som er beskrevet i den nylig publiserte nye EUs Agenda for Kultur.

Et av gjennomgangstemaene er at alle kulturbyer ønsker å være alt – når de utformer søknaden. Men alle kan ikke være alt for alle.

2.6.4 Ulike typer ECoC

Kulturhovedstedene følger ulike modeller, og de fleste byene er en blanding av ulike modeller:

- **Et festarrangement**
  Kun en ren feiring av året og byen (Genova 2004, Valletta 2018)

- **Urban rehabilitering**
  Ofte kjente byer som sliter med et litt ufordelaktig rykte (Glasgow 1990, Rotterdam 2001)

- **Redefinering av image**
  Åpner for transformasjon av omdømme og reflekterer ambisjonen om å bruke ECoC som katalysator for endring på andre områder. (Liverpool 2008, Marseille 2013)

- **Involvering av lokalsamfunnet**
  En rask vekst i grasrotaktiviteter og deretter en vedvarende innsats for å identifisere og engasjere seg med et så mangfoldig publikum som mulig, støttet av strategiske og betydelig finansierte sosiale programmer, inkludert frivillighetsarbeid og aktive deltakerordninger. (Lille 2004, Guimaraes 2012)

- **Sette byen på kartet**
  Ukjente byer som ønsker å gjøre verden oppmerksom på hva de har å tilby (Pecs 2010, Umeå 2014)

- **Reiselivsutvikling**
  Byer som ønsker å bruke kulturbystatusen til å tiltrekke seg flere turister. Men ingen sier dette eksplisitt, til det er det for vulgært. (Pafos 2017, Matera 2019)

- **Kulturell innovasjon**
  Byer som en smeltedigel av kreativitet og nyskapende kultur og steder der forskjellige aktører blir kontinuerlig stimulert til å delta i innovasjoner som oppfyller spesifikke behov. (Linz 2009, Turku 2011)

- **Kulturelt økosystem**
  En kollektiv innsats for ytterligere å involvere innbyggerne, studenter, kunstnerne og kulturaktørene i den langsiktige utviklingen av byen. (Aarhus 2017, Leeuwaarden 2018)

Byene må måles etter konteksten de står i. Men hvilke mål er gyldige?

Hvem skal ta seg av ettermælet til Kulturbyen? Hvordan skal det gjøres? Dette er et veldig viktig poeng, og det er mange av søknadene som ikke behandler dette spørsmålet. Det er heller ikke alltid så enkelt å evaluere dette i ettertid, siden det kan være mange potensielle interessekonflikter.

2.6.5 ECoCs nye agenda: Kulturledet utvikling

Hvordan kan kultur bistå beslutningstakere med å løse problemene de står ovenfor?

Eksempler:

- Forskning på klimaendringer
- Hva kan kultur gjøre for helsen
- Kultur og sosialt samhold: Spredning av skremmende og overdrevne rykter om en forestående fare for å bevisst vekke frykt for å manipulere publikum

er vanskelig å få bukt med, for eksempel i forhold til migranter i Europa. Kultur skaper menneskelig dialog.

Kultur for kulturens del vil fremdeles være viktig, men disse problemstillingene vil bli viktigere i framtiden. wsKulturen må ta en tydeligere rolle i utformingen av samfunnet. Ta modige valg og aktivt delta i samfunnsdebatten.

2.7 En opptakt til prosess Kulturby 2036

Man kl. 14:35

2.7.1 Tematikk og innhold

I denne programposten ser vi fremover og på hva som må til dersom Bergen igjen skal søke ny status som europeisk kulturhovedstad i 2036. Et panel av unge kunstnere som vil være etablerte utøvere i 2036 delte sine tanker og ideer. Etter paneldebatten med de unge kunstnerne ga dagens politikere gi sine perspektiv.

2.7.2 Paneldeltakere

Inga Moen Danielsen – Produsent i M12 og Kultur og styreleder i Tekstallianse

Nyetablerte kunstnere:
Jade Hærem Aksnes – Filmkunstner
Samuel Brzeski – Billedkunstner og poet
Hinda Farah – Visuell kunstner
Mathias Marstrander – Musiker og produsent

Politikerpanel:
Harald Victor Hove – Bystyrerepresentant (H) og leder av Utvalg for finans kultur og næring
Katrine Nødtvedt – Byråd (MDG) i avdeling for kultur, mangfold og likestilling
Stian Davies – Fylkestingsrepresentant (Ap) og leder av Hovedutvalg for kultur, idrett og inkludering

I denne programposten ble blikket retter fremover mot hva som må til dersom Bergen igjen skal søke ny status som europeisk kulturhovedstad i 2036.

«Bergen har karakter og autensitet. Derfor jeg ønsker å være her heller enn i London. Det er viktig gå beskytte underskogen av artister og kunstnere, i tillegg til små klubber, gallerier og barer.» – Samuel Brzeski

2.7.3 Nye talenter

Bergen har karakter, historie og atmosfære. Det er også et godt utgangspunkt for et filmmiljø, men for lite fokus på spillefilm. For å bryte denne trenden, må man bygge oppunder nye talenter her i Bergen.

2.7.4 Tverrfaglighet

Bergen karakteriseres av tverrfaglighet, og det skjer mye på et lite område. Dette er noe av det viktigste å ta vare på. Samtidig trenger man må konsertsteder for å sørge for at alle sider av musikkulturen kan få lov til å utvikle seg. Byen trenger flere utdanningsmuligheter for musikere også.

«Kulturlivet må representere byens mangfold på en rettferdig måte. Det skjer ikke akkurat nå. Strukturell endring tar tid og man må ikke være redd for å si at man ikke vet alt. Har byrådet noen planer for hvordan vi skal ivareta dette?» – Hinda Farah

2.7.5 Hvilke ambisjoner har politikerne for kulturbyen Bergen?

Politikerpanel:

Harald Victor Hove
Katrine Nødtvedt
Stian Davies

Hove
– Dette er ingen enkel jobb. Det er bred politisk enighet om Bergens kulturpolitikk hittil. Bergen utvikles kontinuerlig, og det er den felles grunnverdien til alle politiske planer hittil. Vi stiller med handlingsrom, budsjetter og arenaer. Kunstnerne kommer til oss med ambisjonene – noe annet ville være ubergensk. Vi må sørge for å bygge noe som varer, ikke bare lage en stor fest i 2036. Det var nok ikke alle deler av Kulturbyåret 2000 som ga så mye merverdi som de som kom etterpå. Vi har flere erfaringer fra 2000, som vi kan bygge videre på. En søknad må gi varig effekt for kunstfeltet, hvis ikke er det ikke noe vits. Alle politikerne må tenke utenfor partibarrierene. Det vil kunne bidra til at vi kan snakke med en klarere stemme ovenfor kulturministrene.

Nødtvedt
– Kulturlivet må være påkoblet de samfunnsdebattene som vi har, slik som klima, deltakelse og mangfold. Samtidig må aktørene samarbeide for å bygge levedyktige miljøer. Vår jobb er å bygge opp virkemiddelapparatet for en levedyktig næring. Vi må sørge for bygge opp et prosjekt som det er bred enighet om.

Davies
– Vestland fylke er helt nytt og det må bli Norges beste kulturfylke. Kultur var det eneste budsjettet som ble styrket i overgang i det nye fylket. Bergen må bli et

kraftsenter i dette storfylket. Finansiering er åpenbart viktig for kulturlivet. Oslo får mer, og Bergen må kreve mer. Der må politikerne stå sammen. Vi må tørre å snakke om finansiering – det sikrer stabilitet.

2.8 Avrunding første dag av konferansen

Byråd Katrine Nødtvedt oppsummerte.

3.0 Referat Kulturbykonferansen – Tirsdag 18. februar 2020, Del 1

Innsikten som er presentert her er hentet inn av Mannheimer under deltakelse på konferansen.

3.1 "Film" - Filmbyen Bergen mot 2036

Tirs kl. 09:00

3.1.1 Tematikk og innhold

Representanter fra Vestnorsk filmsenter, Bergen Internasjonale Filmfestival (BIFF) og Filmveksthuset BAKOM presenterte Vestnorsk filmbransje og dens fremtidsutsikter. Filmskapere fra Mer Film og Aldeles Film presenterte i tillegg filmene Krigsseileren og Ras.

3.1.2 Deltakere

Stine Tveten – Daglig leder i Vestnorsk filmsenter
Tor Fosse – Festivaldirektør i BIFF
Gunnar Vikene – Regissør og manusforfatter
Maria Ekerhovd – Produsent i Mer Film
Elisabeth Kleppe – Regissør og produsent i Aldeles Film
Gunnhild Sofie Vestad – Filmveksthuset BAKOM

3.1.3 Vestnorsk filmsenter

Mye har skjedd siden år 2000. Nesten ingen så norske filmer i 2000, i 2020 er det nærmere 25% og mye vil forandre seg fram mot 2036.

Siden forrige kulturbyår har filmmiljøet på Vestlandet produsert ca. 500 filmer fra vår region. Lokale dokumentarer av typen Folk ved Fjorden er mest populært.

3.1.4 Arven fra 2000
Kulturbyfilmene som ble laget til år 2000 hadde mye å si for utviklingen av filmmiljøet i Vest.

3.1.5 I startgropen
Feltet er foreløpig bare i startgropen, spesielt når det kommer til spillefilm og serier. Bergen trenger helt klart flere midler fra Oslo, men også utenlandske investorer.

3.1.6 Biff
Filmfestivalen Biff ble arrangert første gang i år 2000 i anledning Bergens status som Europeisk kulturhovedstad. Festivalen ble en suksess med nesten 20 000 besøkende, og har siden blitt arrangert hvert år.

Biff fikk mye pressedekning helt fra starten av, og dokumentarprogrammet har alltid vært viktig.

3.1.7 Film i framtiden
Mulige satsningsområdet i fremtiden vil kunne støtte oppunder kommunens mangfoldssatsning. Eksempler kan være Cine Latino – søramerikansk film, Afrikansk filmfestival, Barnefilmfestival, Ungdom Produserer og Seniorfilm.

Biffs ønsker å fremme film som kunstart, og formidling er en viktig del av produksjonen – blant annet gjennom 35.000 elevbesøk hvert år.

3.1.8 Mer Film ved Gunnar Vikene / Maria Ekerhovd: Krigsseileren
Presenterte filmprosjektet "Krigsseilieren"

3.1.9 Elisabeth Kleppe, regissør/produsent i Aldeles Film.
Aldeles har ambisjoner om å samarbeide med andre kunstformer, spesielt er de inspirert av musikkmiljøet. Hun presenterte animasjonsfilmen "Ras"

3.1.10 Filmveksthuset BAKOM v/Gunnhild Sofie Vestad
Filmveksthuset er en utviklingsarena for unge talenter som for tiden holder til i Kavlifabrikken på Gyldenpris. De ønsker å etablere en underskog for bransjen for å motvirke trenden med at unge filmtalenter flytter til Oslo.

3.2 Næringsliv – Arrangementsturisme og nasjonal arrangementsstrategi

Tirs kl. 10:00

3.2.1 Tematikk og innhold

Opplevelsesindustrien har gode tider og Norge har gode forutsetninger for å kunne ta del i denne positive utviklingen gjennom økt satsing på arrangementsturisme. En nasjonal arrangementsstrategi skal blant annet gi svar på hvordan tiltrekke og systematisere arbeidet rundt nye arrangement til Norge. Et panel av deltakere drøftet hvordan Bergen som kulturby kan dra nytte av denne strategien og byens planer om å bygge en stor by-arena.

3.2.2 Paneldeltakere

Ole Reinert Berg-Olsen – Medie- og kommunikasjonsrådgiver i Bergens Næringsråd
Birgitte Nestande – Rådgiver for arrangement i Innovasjon Norge
Arve Lindgren – Direktør for kongress og arrangement i Visit Bergen
Charlotte Spurkeland – Daglig leder i Kultur Vest
Frank Nes – Daglig leder i Bergen Live
Katrine Nødtvedt – Byråd (MDG) for kultur, mangfold og likestilling
Frode Bjerkestrand – Kulturredaktør i Bergens Tidende
Espen Børhaug – Næringspolitisk rådgiver i Bergens Næringsråd

3.2.3 IN og Nasjonal arrangementsstrategi

Innovasjon Norge har utarbeidet en nasjonal arrangementsstrategi for Norge etter ønske fra næringen.

Arbeidet med en ny nasjonal arrangementsstrategi ble ledet av Innovasjon Norge og en styringsgruppe med representanter fra bransjen.

Strategien ble utarbeidet på oppdrag fra regjeringen, på vegne av besøksnæringen, kultur, idrett og det offentlige Norge. Den skulle gi tydelige føringer på hvilken type arrangementer Norge skal sikte mot fremover, og hvilke kriterier som bør ligge til grunn for å kunne søke om rullerende arrangementer innenfor idrett, kultur og arrangementsnæringen for øvrig.

Opplevelsesindustrien har gode tider og Norge har gode forutsetninger for å kunne ta del i denne positive utviklingen gjennom økt satsing på arrangementsturisme. Undersøkelser og tilbakemeldinger fra internasjonale forbund viser at Norge oppfattes som velorganisert, pålitelig og troverdig og vårt omdømme som arrangør av kultur- og idrettsarrangementer er godt.

En strategisk utvikling av Norge som arrangementssted gir mulighet for sesongforlengelse og verdiskaping. Arrangementer av denne typen er i tillegg et viktig byutviklingstiltak.

Strategien skal fremme økt verdiskapning innenfor bærekraftige rammer og fremme Norge som et innovativt sted internasjonalt.

Det er i tillegg et ønske om å opprette et nasjonalt ressurssenter som kan bidra til å tiltrekke arrangementer og tilrettelegge for utvikling og samhandling.

3.2.4 Store arrangementer i framtiden

Bergen trenger lokaler til større innendørs arrangementer. Artister kommer til å holde seg nærme store byer, delvis på grunn av bærekrafts-aspektet.

Store arrangementer blir og kommer til å bli lagt til Oslo på autopilot. Bergen må ta en posisjon som en attraktiv B-by. Vi må bli gode på å vise fram det vi er flinke på, vise til kvalitet og jobbe inn mot departementene. Det som er bra for Bergen, må være bra for Norge.

Hvordan kan man kapitalisere på en nasjonal arrangementsstrategi? Man trenger flere arrangement spredd utover hele året. I Bergen må vi rigge oss for å være klar for en slik satsing.

3.2.5 Bergen Byarena

Det er tverrpolitisk enighet om at det skal bygges byarena i Bergen.

Vi må tiltrekke oss flere publikummere til det som allerede skjer her, og arrangementene må gjøres mer bærekraftige og attraktive. Vi trenger også flere lokaler for å få vist fram det vi har.

3.2.6 Finansiering

Man trenger gode tall og fakta på hva som skjer i dag, det vil kunne bidra til å sikre finansiering på sikt. Dette må være et spleiselag fra kommune, fylke og stat i tillegg til private aktører. Byarenaen er per nå privat finansiert.

«Det er komplisert å komme til Bergen for artister. I tillegg er mange av hallene, slik som Bergenshallen, ubrukelige til våre typer arrangement.» – Frank Nes

3.2.7 Hvem er turistene

Hvem kommer hit? Folk fra hele landet og utlandet. Men Visit Bergen taper arrangementer på grunn av mangel på lokaler.

3.2.8 Muligheter for samarbeid

Det er viktig at de ulike prosjektene ikke slår hverandre i hjel. Man bør ha mer tanke for omfattende samarbeid.

«Bergen trenger flere mindre spillesteder. Bergen kommune må legge til rette for små klubber, siden talentutviklingen skjer nettopp her.» – Frank Nes

«Kulturbyåret må bygges nedenfra og opp.» – Katrine Nødtvedt

3.3 Musikk

Tirs kl. 11:00

3.3.1 Tematikk og innhold

Bergens posisjon som en god musikkby har tilsynelatende styrket seg over de siste 20 årene. Musikkmiljøet, bergenske musikere og ensembler fremheves stadig for sitt særpreg, kvalitet og kunstnerisk risikovilje. Samtidig har bergensk musikkbransje gjennomgått en betydelig profesjonalisering og har blant annet dominert den internasjonale musikkeksporten fra Norge i de senere år.

Den første av to sesjoner handlet om hvor musikkfeltet og bransjen står i dag, med diskusjon om bergenske artist- og kunstnerkollektiv. Den andre sesjonen drøftet hvordan vi kan legge opp en fremtidig kulturpolitikk for å ivareta forskjellige typer arrangører og musikkuttrykk.

3.3.2 Paneldeltakere

Første sesjon:
Vegard Moberg – Daglig leder i Brak
Kjetil Møster – Jazzmusiker
Marte Ådland / Girson Dias – Full Effekt Records

Andre sesjon:
Ivar Chelsom Vogt – Daglig leder i USF Verftet
Roger Lygre Solvang – Bergen Jazzforum
Niolai Riise – Bergen Nasjonale Opera
Joar Nicolaysen – Eget Selskap / LEKK
Johanne Øra Danielsen – Foreningen Ekko

3.3.3 Musikkbransjen 2000-2020

Brak startet i 1997. På denne tiden var det lite musikkbransje i Bergen.
Første Bergensbølgen rundt år 2000. Men ingen business i Bergen. Rock var heller ikke en del av det offentliges fokus.

3.3.4 Brak blir født
Kulturbystiftelsen innvilget et prosjekttilskudd til BRAK på 1,1 million til satsing på rockearrangementer i Kulturbyåret, og det ble gjennomført 15 prosjekter i løpet av år 2000. Et av prosjektene var et prosjektkontor som skulle fungere som en serviceinstans for arrangører og utøvere i regionen og som skulle initiere og gjennomføre prosjekter.

3.3.5 Made Management
Utover 2000-tallet skjedde det en utvikling av bransjen som kulminerte i Made Management i 2009.

Historisk var det et problem at folk flyttet fra byen for å etablere seg. I dag finnes det imidlertid en musikkbransje i Bergen. Teknologiske nyvinninger gjør det mulig å bo i Bergen og samtidig forvalte en stor, internasjonal karriere.

Men det finnes også eksempler på det motsatte – når Kygo forsvant til utlandet, forsvant mange potensielle arbeidsplasser. Derfor er det viktig å fortsette å bygge bransjen.

«All norsk musikkeksport kommer fra Bergen akkurat nå.» – Katrine Synnes, Music Norway

3.3.6 Framtiden
Noe av det viktigste er å løfte fram nye talenter. Vill Vill Vest er en plattform for å vise fram nytt talent. VVV kobler talent med bransje og internasjonal presse.

3.3.7 Internasjonalisering
Music Cities Network bistår med utveksling av erfaring, kompetanse og artister.

3.3.8 Infrastruktur
Infrastrukturen må støtte bransjen. Den må bistå bransjen, men ikke være konkurransevridende. Man bør satse på å få opprettet et Music Norway-kontor i Bergen.

3.3.9 Diskusjon
Kjetil Møster
Marthe Aadland
Girson Dias

Hva gjør at disse talentene blir til?

«Jazzlinjeutdanningene i Trondheim og Bergen bidrar til å skape møteplasser mellom musikere. Dette har gitt gode resultater.» – Kjetil Møster

«Full Effekt er ment som en slags arena hvor ungdommene får gjøre som de selv ønsker Vi forsøker ikke styre prosessen med dem. Vår jobb er å sette dem sammen så lar vi dem gjøre som de vil.» – Girson Dias

3.3.10 Samtale ledet av Ivar Chelsom Vogt, daglig leder USF Verftet.

Bergens musikkliv er avhengig av gode helårsarrangører og produsenter. Feltet er sammensatt, fra små jazzklubber til store klassiske produksjoner, på ulike arenaer. Hvordan legger vi opp en fremtidig kulturpolitikk for å ivareta forskjellige typer arrangører og musikkuttrykk?

Diskusjon
Roger Lygre Solvang
Nicolai Riise
Joar Nicolaysen
Johanne Øra Danielsen

«Kulturlivet må få mulighet til å utvikle seg. BNO har utviklet seg mye på disse årene og har samarbeidet med både, harmonien, Grieghallen og Bergen kommune. Vi har dannet en klynge, men vi trenger et nytt hus for å utvikle operakunsten videre i Bergen – Griegkvartalet vil bli vårt nye musikkteater utenfor Grieghallen. Her blir det ikke bare opera, men vil også våre åpent for alle aktører. Også amatører.» – Nicolai Riise, Bergen Internasjonale Opera

«Vi ser helt klart et behov for større lokaler enn Østre. Det er ikke bare innholdet som bør være nyskapende, men også måten man presenterer det på. Det finnes mange tomme lokaler og hus i Bergen sentrum og i forstedene som vi kunne brukt. Dette kunne bidratt til mer publikumsrekruttering.» – Johanne Øra Danielsen, Ekko.

«Utdanningen i Bergen vil være viktig, både kulturskolene og jazzutdanningen. Samtidig som man samarbeider, bør man ta vare på sin egenart. Selv om Bergen ikke blir kulturby, kan man bruke denne prosessen og denne tiden til å lage planer for Bergen.» – Roger Lygre Solvang, Bergen Jazzforum.

3.4 Spill – Spillbransjen i Bergen: Historien til nå og veien fremover

Tirs kl. 13:00

3.4.1 Tematikk og innhold

Siden spill ble offisielt anerkjent av staten som et viktig kulturuttrykk i 2008 har bransjen hatt en voldsom vekst. Bergen har vært en sentral del av bransjens utvikling og over de siste fem årene har bransjens omsetning doblet seg både i Bergen og nasjonalt. Denne presentasjonen gikk gjennom bransjen slik den finnes i Bergen i dag, og hvordan vi ser for oss utviklingen fremover.

3.4.2 Paneldeltakere

Peter W. Meldahl – Rain Games

Bergen har vært en sentral del av bransjens utvikling. Årets viktigste samling for bransjen arrangeres her, og fem selskaper som leverer spill over hele verden har vokst frem.

I 2008 ble spill anerkjent som kulturuttrykk. Turbo Tape Games er det eldste selskapet i Bergen. I 2010 ble Spillmakerlauget stiftet av selskapene i Bergen. Rain Games ble også stiftet i 2010 som nummer to i Bergen.

I 2011 gikk det første Bergen Game Jam av stabelen, som en del av Global GJ. I 2012 ble bransjekonferansen Konsoll startet. Den samler hvert år rundt 450 aktører, med flere internasjonale konferanseholdere.

3.4.3 Samarbeid

Spillmiljøet i Bergen sysselsetter en del folk fra andre bransjer, for eksempel fra musikk- og filmbransjen. Spillselskapene er samtidig veldig fokuserte på å tjene penger, og må tenke kommersielt for å overleve.

3.4.4 Bergen Spillhus

Det jobbes for øyeblikket med å få på plass et spillhus i Bergen som en slags kulturhub for bransjen med tilgang for publikum.

3.5 Festivaler - Mer (musikk)festival i monitor

Tirs kl. 14:00

3.5.1 Tematikk og innhold

Bergen er blitt kalt «de store folkefestenes by», men hvordan ser egentlig festivalpaletten i Bergen ut i 2020? Representanter fra festivalaktører diskuterte blant annet formatet og markedet for festivaler, musikkfestivalenes bidrag til samfunnsutvikling og lokalidentitet, og hvordan det satses frem mot 2036.

3.5.2 Paneldeltakere

Kristian Stockhaus – Musiker
Simen Korneliussen – Daglig leder i Vill Vill Vest
Torgrim Øyre – Sjefsbooker og arrangør i Beyond the Gates
Jon Skjerdal – Festivalsjef i Nattjazz
Tine Rude – Daglig leder i Borealis

Bergen har i dag et stabilt og bredt festivalfelt med fremtredende og særpregede festivaler innen ulike kunstfelt. Festivalformatet oppleves som populært og relevant for publikum.

Har dette formatet og markedet for festivaler nådd toppen eller bør det satses ytterligere på festival i Bergen? Hvordan bidrar musikkfestivalene til samfunnsutvikling, lokalidentitet, og innovasjon og utvikling på kunst og kulturfeltet? Og hvordan satses det frem mot 2036? Panelsamtalen ble ledet av musiker Kristian Stockhaus.

3.5.3 Dialog eller samarbeid festivalene imellom

Dette er en av de tingene festivalene ønsker seg i tiden fremover – muligheten til å bygge en stabil infrastruktur. Kompetansen de bygger opp bør vi kunne beholde, men per i dag har man ikke mulighet til å tilby dem jobb resten av året. Kanskje trenger man et støtteapparat for festivalstrukturen, av typen Brak.

«Vill Vill Vest er en samarbeidsfestival, og vi ønsker gjerne å samarbeide om det organisatoriske.» – Simen Korneliussen

I Bergen var det mye samarbeid på tvers av sjangere fram mot 2000. Det ga kulturlivet mulighet til å påvirke kulturpolitikken i Bergen. Kulturbyåret gjorde bla Nattjazz større, og ga dem flere kontaktflater ut over Bergen. Paradoksalt nok gjorde det at de fikk mer nasjonalt og mindre lokalt samarbeidsfokus.

3.5.4 Festivalbyen som kulturhovedstad 2036

«***Vi kan ikke sitte på gjerdet og vente, må handle nå dersom vi skal jobbe fram mot kulturhovedstadstatus i 2036.» – Tine Rude***

Skal man få bukt med klubbdøden må man handle ut ifra behov, og ikke konstruerte et for å tilfredsstille en byråkratisk søknad. USF ble en arena på denne måten. Det skjedde organisk og ble ikke bestemt i et offentlig organ. Sentralbadet ble startet ut ifra et liknende behov. Det samme gjelder 2036, det må baseres på behovene til kulturlivet.

«Vi må gjerne jobbe fram mot 2036, selv om vi ikke blir Kulturhovedstad.» – Simen Korneliussen

Samtidig må man stimulere behovene, slik at folk fortsetter å være interessert i kulturen som produseres her i byen. Fornying og samarbeid kan bidra til dette.

Et felles prosjekt kan være en god ting – slik som å sørge for at estetiske fag får en plass i skolen, og skaffe folk plass på kulturskolen.

Man bør se på hvordan man kan senke terskelen for publikum. En måte å gjøre dette på er å jobbe gjennom hele året mot spesifikke grupper. Da må en ha rom for å gjøre denne typen grasrotarbeid mot små grupper uten at det nødvendigvis skal resultere i en konkret forestilling.

«Vi føler veldig god forståelse fra kommunen for det vi driver med. En av våre utfordringer er at vi ikke har mulighet til å drive innsamling av mye statistikk om effekten av det vi driver med. Kanskje kommunen kunne undersøke hva vi små festivaler bidrar med på vegne av oss.» – Tine Rude

3.5.5 Hvordan nå ut til et internasjonalt publikum

«Det finnes midler innenfor kanaler vi ikke bruker i dag, men vi satser primært på å få våre utøvere ut i verden. Dette er for å skape et større arbeidsmarked for norske musikere. Jazzlinjen har bidratt til at vi har fått mer å vise fram. Kulturturisme er ikke prioritet nr. 1 for Nattjazz.» – Jon Skjerdal

3.5.6 Veien videre

Arbeidet fram mot en mulig kulturhovedstadsøknad vil kunne gi mye erfaring som vi kan dra nytte av.

Den største endringen som har skjedd er at vi har klart å bygge en gjeng med profesjonelle kulturarbeidere som ikke eksisterte i 2000. Så et nytt kulturbyår vil bli bedre og større med et slikt fundament.

Festivalsektoren har vokst veldig i de årene vi har holdt på. Ambisjonsnivået er helt annerledes og vi har mye større kulturell selvtillit. Nå bør man fokusere på å løfte underskogen og subkulturene.

De positive etterdønningene etter år 2000 bør hegnes om. Man bør ikke satse på store folkefester, men bygge året etter behov fra kulturaktørene. Det er viktig å ta vare på denne kompetansen som vi har bygget opp – det er altfor lett å tenke på at disse folkene bare er her. Klarer man å ivareta dette, vil man ha en veldig sterk søknad.

3.6 Barn og unge

Tirs kl. 15:00

3.6.1 Tematikk og innhold

Status og utvikling på feltet, og med fokus på barn og unges medskapning, og som arrangører. AKKS Bergen og Enhet for kulturformidling og deltakelse i Bergen kommune kuraterte denne sesjonen hvor vi i løpet av samtalen fikk svar på hva slags tilbud unge i Bergen faktisk vil ha og trenger, og hvordan de kan være med på å skape det best mulige tilbudet for sin målgruppe.

3.6.2 Paneldeltakere

Alexandra Constantine – UKM Bergen
Malin Isabel Disco Guleng – FLYT Litteraturfestival / UFLAKKS Bergen
Sara Guttorm Risten – Hulen Bergen
Marie Paulsen – No Filter festivalen
Andreas Moldung – Hordaland Unge Filmforening

Vi samlet engasjerte ungdommer for å lære mer om deres erfaringer og ønsker for fremtiden.

3.6.3 Motivasjon

Mange ungdommer er interessert i musikk, film, litteratur og andre kunstformer og vil gjerne være med å bidra med tilrettelegging og arrangering.

No Filter festivalen er for eksempel veldig demokratisk orientert. Samtidig er de opptatt av rusfri ungdomskultur, og prøver å lage alternative arenaer hvor ungdom kan møtes – slik som pop-up konserter i garasjer i kjøpesentre. Dette er en god måte å rekruttere ungdom på.

3.6.4 Prisnivå

Eksempelvis er Bergen kino er for dyrt, mens HUFF tar 90 kr/billetten. Her blir man eksponert for et bredt spekter av filmer og man får mulighet for å diskutere filmen etterpå – noe som ikke mulig hvis man bruker en strømmetjeneste. Det er også positivt at ungdom kan få noe som er kuratert av andre ungdommer.

Mye av grunnen til at ungdommer ikke går så mye på konserter som voksne, er relatert til prisnivå. Budsjettet til ungdomsarrangørene begrenser også hva de kan booke. No Filter skal eksempelvis være gratis, pga. mangfold og inkludering. At alle kan delta er positivt. Derfor er de avhengige av offentlig støtte.

3.6.5 Andre begrensninger

Det er ikke alltid ungdommene opplever å bli tatt seriøst av voksne, og det stjeler fokus.
I tillegg er det mye utskifting blant voksne ledere hos for eksempel Bergen kommune, så de må lære hvordan de skal jobbe med ungdommene hver gang.

«Nå har vi fått mulighet til å fortelle dem hva vi mener. Hva skal vi gjøre under UKM når vi ikke står på scenen for eksempel. Ungdom vet best hva annen ungdom liker.» – Alexandra Constantine

«Hvis de voksne skal organisere ungdomsarrangementer, så dukker ikke ungdommen opp.» – Marie Paulsen

3.6.6 Å involvere ungdom

Dersom voksne skal oppdatere seg på hva ungdommen liker, vil det ta mye tid. Ungdomsarrangører rekrutterer gjerne venner fra sitt eget nettverk, og prøver samtidig å tilrettelegge for andre.

«Vi lærer veldig mye av å være med, og får mulighet til å påvirke. Mangfold og likestilling er viktig. Vi kan være med å jevne ut skjevheten.» – Malin Isabel Disco Guleng

3.6.7 Drømmetilbudet for ungdom i 2036?

«Det er vanskelig å svare på. Jeg synes studenttilbudet har vært bra, men det er synd at kulturhus for ungdom blir lagt ned, slik som 1880.» – Sara Guttorm Risten

«Jeg håper at det blir like naturlig å arrangere for ungdom som for voksne.» – Marie Paulsen

«70mm filmfestival for ungdom!» – Andreas Moldung

«At arrangementer som UKM blir større, og at også ungdom som ikke arrangerer kan få delta.» – Alexandra Constantine

«Det er langt fram i tid. Men det må være ungdomsdrevet, med voksen veiledning.» – Malin Isabel Disco Guleng

--

4.0 Referat Kulturbykonferansen – Tirsdag 18. februar 2020, Del 2

Da Mannheimers representanter ikke hadde anledning til å følge alle parallellsesjonene tirsdagen, er denne delen av rapporten basert på intervjuer med de ansvarlige for sesjoner og programposter.

Hovedspørsmålene som ble stilt i disse intervjuene var

- Hvilken sesjon/programpost var du ansvarlig for?
- Hvilke temaer ble diskutert i løpet av denne sesjonen?
- Kom man fram til noen konklusjoner i løpet av sesjonen?
- Dukket det opp noen uventede problemstillinger/saksopplysninger ila sesjonen?
- Fikk du noe inntrykk av hvorvidt paneldeltakerne mente at et nytt kulturhovedstadsår ville kunne bidra til å styrke og utvikle feltet deres?

4.1 Tverrestetisk / Elektronisk kunst – Byen som maskin

4.1.1 Tematikk og innhold

Videoer og dokumentasjon fra kunstverk danner sammen en flerstemmig tilnærming til byen som sosialt rom, fremtidsvisjoner rundt byen, medborgerskap og teknologisk nærvær i byrommet. Bergen senter for elektronisk kunst (BEK) presenterte nye prosjekter som alle omhandler byen på forskjellig vis. Sesjonen foregikk på engelsk.

4.1.2 Paneldeltakere
Lars Ove Toft – BEK
Åse Løvgren – Prosjektutvikler hos BEK
Sheila Feruzi Kassim / Majenneh Dukuly / Christa Mako Teigen – VUMA Projects
Linda Kronman og Andreas Zingerle – KairUS.org

4.1.3 Sesjonsansvarlig
Synnøve Marie Vik

BEK, som i seg selv er et ektefødt barn av Kulturbyåret 2000, kuraterte denne sesjonen.

4.1.4 Byen som teknologi
Sesjonen fokuserte på byen som teknologi. De viste fram eksempler på kunstprosjekter, fokuserte på nåtid og framtid og viste fram eksempler på kunstnere som jobbet med disse problemstillingene.

4.1.5 Tørre å satse
Det ble trukket fram som viktig at man må tørre å satse på den smale kunsten og kunstnerisk forskning. Spørsmål man må stille seg er hvilket samfunn vil vi ha og hvilken betydning vil kunsten ha i dette samfunnet?

4.2 Visuell kunst

4.2.1 Tematikk og innhold
I anledning for debatten rundt en ny søknad for Bergen som europeisk kulturhovedstad vil et panel av representanter fra byens kulturinstitusjoner presentere hvem de er, hva de gjør, og diskutere hvilken betydning institusjonene har for Bergen.

Det ble også drøftet hvilken relevans samtidskunst har for å bidra til et demokratisk og åpent lokalsamfunn, og kunstorganisasjoners roller som aktive stemmer og plattformer. Samtalen foregikk på engelsk.

4.2.2 Paneldeltakere
Ingrid Haug Erstad – Bergen Assembly
Leïla Rezzouk Rossow – Papillon Bergen
Magnhild Øen Nordahl – Aldea, forsker ved Fakultet for kunst, musikk og design
Axel Wieder – Direktør i Bergen Kunsthall

4.2.3 Sesjonsansvarlig

Synnøve Marie Vik

4.2.4 Mangfold i det visuelle kunstfeltet
Denne sesjonen var tett knyttet til mangfold, som er en veldig aktuell problemstilling i kulturfeltet. Hvordan jobber man for å få bedre mangfold i det visuelle kunstfeltet?

Konklusjonen var at man må ha mangfoldsperspektivet i mente, siden det er en grunnleggende del av hvordan man jobber på nå.

4.3 Digitalisering – Digitalisering og kultur anno 2036

4.3.1 Tematikk og innhold
Vil digitaliseringen overgå selv våre villeste fantasier? Et kompetent panel inviteres til å løfte blikket, se langt frem – helst litt lengre enn de fleste av oss er komfortable med. Vi bruker 1 minutt på år 2000, 1 minutt på år 2020 og 43 minutter på år 2036: digitalisering og kulturhovedstaden Bergen.

4.3.2 Paneldeltakere
Anders Beyer – Direktør for Festpillene i Bergen
Dag Rune Olsen – Rektor ved Universitetet i Bergen
Anne Jacobsen – CEO i Media City Bergen
Håkon Thuestad – Strategi- og kommunikasjonsdirektør i KODE
Jill Walker Rettberg – Professor og leder for forskergruppen i digital kultur (UiB)

4.3.3 Sesjonsansvarlig
Synnøve Marie Vik

Denne sesjonen handlet i stor grad om digitale møteplasser versus fysiske.

4.3.4 Digitale arenaer vs fysiske
Digitale arenaer vil ikke kunne erstatte fysiske. Det er et sterkt fokus på å få på plass nye arenaer i Bergen, og helst mest mulig åpne arenaer hvor man lett kan invitere byens innbyggere inn til å delta på ulike måter. Dette er noe feltene etterspør, og da spesielt Bergen Assembly.

Digitalisering bør ikke lengre være et satsningsområde, men burde være intuitivt og internalisert. Flere hadde fått med seg at digitalisering ikke ble nevnt under ungdomssesjonen for eksempel. Noe av grunnen til dette kan være at de nye generasjonene ikke tenker på dette som noe nytt eller spesielt innovativt.

4.4 Kunsthåndverk

4.4.1 Tematikk og innhold
Denne panelsamtalen så nærmere på kunst og håndverk definert av dets materielle estetikk og diskuterte den kontinuerlige utviklingen av forholdene innenfor kunsthåndverkfeltet. Det er gjennom et nært arbeid med material at det blant annet oppstår behov for etisk, tradisjonelt og politisk ansvar. Sesjonen foregikk på engelsk.

4.4.2 Paneldeltakere
Mathijs van Geest – Kunstner og kurator, direktør i Hordaland kunstsenter
Anneli Belsvik Aras – Kunstner, kurator og lærer
Siv Støldal – Klesdesigner og skredder
Kiyoshi Yamamoto – Kunstner og gjestelektor ved Universitetet i Bergen og Samisk høgskole

4.4.3 Sesjonsansvarlig
Synnøve Marie Vik

4.4.4 Kunsthåndverk i framtiden
Under denne sesjonen så man blant annet nærmere på hvilke teknikker man kommer til å ta i bruk i framtiden.

4.4.5 Kunsthåndverk i skolen
Kunst og kultur nedvurderes i skolen og kunsthåndverket trenger et løft i skolevesenet. Kulturhovedstadsåret kan være en god mulighet til å rette fokus mot dette og gjøre noe med kunsthåndverkfagets stilling og prestisje innad i skolen.

I tillegg bør man bruke prosessen med Kulturhovedstadsåret til å satse på barn og unge i et større perspektiv.

4.5 Klima – Kulturliv og klima – fra ord til handling?

4.5.1 Tematikk og innhold
Kulturfolk snakker gjerne med flotte ord om alvoret i klimatrusselen. Når det kommer til handling, er innsatsen ikke alltid så imponerende. Musiker og miljøaktivist Gabriel Fliflet utfordret byens kulturliv og ledet samtalen.

4.5.2 Paneldeltakere

Gabriel Fliflet – Musiker, leder av Naturvernforbundet Hordaland og organisator/musikalsk vert hos Folkemusikklubben Columbi Egg
Ivar Chelsom Vogt – Kulturhussjef i USF
Ole-Morten Algerøy – Produksjon og administrasjon hos Bergen Live
Marit Norberg – HR-sjef i Musikkselskapet Harmonien – BFO
Bodil Lunde Rørtveit – Artist og komponist

4.5.3 Sesjonsansvarlig
Øyvor Johnson

Diskusjonen i denne sesjonen dreide seg blant annet om

- Hvordan festivaler tenker grønnere løsninger på blant annet servering, strøm og materialbruk.
- Drift av kulturhus – hvilke tiltak er satt i gang, spesielt hos USF.
- Bærekraft i produksjon av kunst. Bruk og gjenbruk av materialer. Synliggjøre forurensing gjennom kunstproduksjon.
- Hvordan innrette kunstfaglige reiser for å gjøre dem grønnere.

4.5.4 Kulturen har kommet langt
På tross av kritiske spørsmål fra kurator, viste deg seg at kulturaktørene hadde tenkt ganske langt og har tatt tak i disse problemstillingene allerede. De viste at kulturaktører tar ansvar, er bevisste i sitt arbeid og er kommet ganske langt.

4.5.5 Holdningsskapende arbeid
Kunsten speiler samfunnet på mange måter, noe som ble veldig tydelig gjennom diskusjonene om både drift og kunstproduksjon. Dette er et holdningsskapende arbeid som vil ha mye å si for prosessen videre.

4.6 Forskning – Forskning om kunst og kulturfeltet

4.6.1 Tematikk og innhold
Kunst og kulturfeltet er lite forsket på, og forskningsutviklet kunnskap er i mindre grad grunnlag for utvikling av kulturpolitikk. Dette er under endring og et nasjonalt eksempel er Kulturrådets økte satsing på forskning. Lokalt ser vi at kommuner styrker sin analytiske kompetanse på feltet. Panelet drøftet det forskningsbaserte kunnskapsnivået innen kulturfeltet og veien videre.

4.6.2 Paneldeltakere
William Hazell – Seksjonsleder for analyse og strategi i byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling i Bergen kommune
Katrine Nødtvedt – Byråd (MDG)
Jill Walker Rettberg – Professor ved institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier (UiB), medlem av Forsknings- og utviklingsutvalget til Norsk kulturråd
Kirsti Mathiesen Hjemdahl – Direktør i Cultiva, styremedlem i Norges forskningsråd og professor II ved fakultet for kunstfag (UiA)

4.6.3 Sesjonsansvarlig
William Hazell

4.6.4 Forskningens framtid
Hva er kultursektor-forskningens agenda de neste 5 til 10 år? Og hva er kultursektorens kunnskapskultur i møte med forskningskultur? Finnes det kunnskapskulturelle utfordringer knyttet til forskning om kultursektoren dersom forskningen, eksempelvis i kulturrådet og forskningsrådet, skal brukes til å videre utvikle kulturens samfunnsrolle?

4.6.5 Økende interesse
Det er økende interesse og i økende grad bedre infrastruktur for forskning på kulturfeltet, men den er ennå langt fra å matche den normgivende akademiske forskningen.

Forskerne meldte at de hadde fått nye perspektiver og innsikt om kultursektorens behov etter kulturkonferansen.

4.7 Kystkultur - Fra einstøinger til en organisert fremtid i kystkulturen

4.7.1 Tematikk og innhold
Kystkultursenteret ser på den moderne kystkulturens/fartøyvernets spede begynnelse på 70-tallet via kulturbyåret 2000, til en fremtid med Bergen Nasjonale Veteranskipshavn. Det ble innlegg om 20 år med festivaler, nytt innhold i gamle sjøhus og naust, kystkultur inn i fremtiden og nærmiljøet – i et miljøperspektiv, og regionalisering av fartøyvernet til Vestland fylke.

4.7.2 Paneldeltakere
Egil Sunde – Daglig leder i Bergen Kystkultursenter
Øyvin Konglevoll – Fjordsteam
Ole Bakkebø – Naustforeininga Nytt i Naust

Aina C. Matre – Aktivitetsansvarlig i Bergen Kystkultursenter / Norges Fiskerimuseum
Per Morten Ekerhovd – Direktør for kultur, idrett og inkludering i Vestland fylkeskommune

4.7.3 Sesjonsansvarlig
Toril S. Mjelva Saatvedt

4.7.4 Status og framtid
Denne sesjonen handlet i grove trekk om hva som er status nå, og hvilke prosjekter som jobbes med.

Kystkultur handler ikke bare om gamle båter og skip, men også om hvordan man kan ta i bruk gamle bygninger langs kysten på nye måter. Det finnes mange eksempel på slikt "vern gjennom bruk" på Vestlandet.

Denne sesjonen var karakterisert som en presentasjon av feltet.

4.8 Eldre – Eldre og kulturbyen

4.8.1 Tematikk og innhold
Hvilke kulturtilbud finnes for de eldre og hvordan kan både tilbudet og tilgangen forbedres? Nils Mæhle, nestleder i eldrerådet i Bergen kommune, innleder og vil se på framskrivningen av befolkningen i 2036 der 20 % vil være 70 år og eldre. Han vil adressere kulturtilbudet i dag: Bra for mange, ikke tilfredsstillende for en stor gruppe eldre. Hva da med 2036? Det blir også dramainnslag ved Kari Heggstad og Katrine Heggstad.

4.8.2 Eldre – Eldre og kulturbyen
Nils Mæhle – Nestleder i eldrerådet i Bergen Kommune
John Bugge Rasmussen – Eldrerådet i Bergen Kommune
Johnny Eide – Landslaget for offentlige pensjonister
Vigdis Ravnøy – Pensjonistforbundet
Asbjørn Bjørnseth – Senioruniversitetet

4.8.3 Sesjonsansvarlig
Toril S. Mjelva Saatvedt

4.8.4 Tilgjengelighet for seniorer
Denne sesjonen besto av et lite panel med representanter fra pensjonistlag og senioruniversitetene.

Temaer her var tilgjengelighet på kulturarrangement for seniorer og om hvorvidt markedsføringen av arrangementer når fram til denne gruppen.

4.8.5 Høyere andel eldre i framtiden
Det vil bli en større andel eldre i samfunnet i framtiden, så dette kan være en mulig hovedsatsning i 2036, da 30% av befolkningen vil være seniorer.

De diskuterte også hvordan en servicelinje som var lagt ned påvirker tilgjengeligheten, og hvordan buss/offentlig transport bidrar til deltakelse på kulturarrangementer for seniorer.

4.8.6 Programmering
Eldres lyttevaner har endret seg, man hører ikke lengre bare på «trekkspillmusikk». Den nye generasjonen seniorer har blant annet vokst opp med Elvis og tidlig rocknroll. Det er på tide å modernisere programmeringen.

Paneldeltakerne ga uttrykk for at et nytt kulturhovedstadsår ville kunne bidra til å styrke og utvikle feltet deres.

4.9 Amatørkultur – Velkommen til Amatørkulturen!

4.9.1 Tematikk og innhold
Hvordan barn og unge blir presentert for kunst og kultur og hvilke faktorer er viktig for at man senere i livet engasjerer seg i det frivillige- og amatørbaserte kulturlivet. Trengs det et løft med mer kunst og kultur i skolen, og hva kan aktørene og Bergen kommune gjøre sammen for å legge bedre til rette for god rekruttering til amatørkulturen?

4.9.2 Paneldeltakere
Geir Elling Eikenes – Daglig leder i Amatørkulturrådet i Bergen
Harald Borge – Rektor ved Christi Krybbe skoler, og amatørmusiker
Borghild Marie Opdahl – Folkedanser og tidligere styreleder i BUL Ervingen
Marius Dale Romslo – Daglig leder i Vestland Musikkråd
Bente Myrtveit – Leder i Utdanningsforbundet i Bergen

4.9.3 Sesjonsansvarlig
Sølvi Litleskare

Ansvar for tema og sammensetning av panelet var satt ut til Amatørkulturrådet i Bergen ved daglig leder. Fagavdelingen ga innspill på forhånd om at hovedfokus

kunne være på barn og ungdoms kulturbruk, samt noen innspill til hvilke organisasjoner og personer som kunne egne seg som bidragsytere i panelet.

På grunn av sykefrafall til panelet ble det et sterkt skolefokus på sesjonen, og liten deltakelse fra det frivillige amatørkulturlivet.

4.9.4 Økt fokus på kreative fag i skolen

Det ble blant annet satt fokus på de kreative fagene i skolen og viktigheten av å få disse inn igjen i fagkretsen. Bruk av skolene på ettermiddagstid for frivilligheten ble diskutert, – et viktig tema i diskusjonen om kulturarenaer.

Det ble også konkludert med at en ville jobbe videre med skolebruken fra skoles side, men uten at overordnede beslutningstakere var til stede.

På direkte spørsmål fra panellansvarlig ble det ytret ønske om at Bergen skal søke kulturhovedstadsstatus.

4.10 Skeiv kultur – Regnbuedagene i Bergen – fra protest til folkefest

4.10.1 Tematikk og innhold

Bergen Gay Pride, Bergen Pride, Homodagene og Regnbuedagene - kjært barn har mange navn, og gjennom årene har pridefestivalen i Bergen hatt mange ulike. Regnbuedagene i Bergens festivalsjef, Joakim Aadland, snakket om festivalens vekst og hvordan skeiv kultur har utviklet seg i Bergen, og ikke minst hvordan skeiv kultur har utviklet byen.

4.10.2 Deltakere

Joakim Aadland – Festivalsjef for Regnbuedagene i Bergen

4.10.3 Sesjonsansvarlig

Sølve Sætre

Sesjonen var en presentasjon av utviklingen av Regnbuedagene gjennom en panelsamtale mellom to deltakere, leder FRI Hordaland, og Regnbuedagene. Man gikk igjennom historien fra år 2000 og fram til i dag.

4.10.4 Skeiv kulturhistorikk

Det ble belyst hvordan skeiv kultur har gått fra å være et tabubelagt tema, til å kunne diskutere normbrytende kultur. Utelivet i Bergen har fulgt samme kurven –

miljøet gikk fra å være helt skjult til at man fikk flere utesteder for skeive. Man belyste også hvordan skeiv kultur har påvirket historien opp igjennom.

Normbrytende kjønn og kultur er en viktig del av Bergens kulturliv, og dette er et perspektiv som kan være viktig å presentere i større grad innen kulturlivet.

4.10.5 Europride
Man har i en årrekke jobbet for å få arrangementet Europride til Bergen – Det vil kunne hjelpe på å heve profilen til byen. Det er i tillegg et ønske om at den skeive kulturens skal presenteres i et eventuelt nytt kulturhovedstadsår.

4.11 Kulturhus – Kulturhus i byen i 2034 – i lys av FNs berekraftmål

4.11.1 Tematikk og innhold
En innledning og samtale om kulturarenaer i hele Bergen. Behov, mangfold og roller som skaper en kulturby for alle – og samtidig kan følge opp FN sine bærekraftsmål på en god måte. Det handler og om rollen kulturarenaene kan spille for engasjement, deltagelse, identitet og demokrati i byen og bydelene, som en motvekt til polarisering, gentrifisering og utanforskap.

4.11.2 Paneldeltakere
Rune Håndlykken – Kulturrådgiver
Ole Tobias Lindeberg – Norsk kulturhus / Oseana
Marit Eikemo – Cornerteateret
Håvard Legreid – Bergen Offentlige Bibliotek
Kjersti Døssland – Bergen Kjøtt

4.11.3 Sesjonsansvarlig
Solveig Lavik

4.11.4 FNs bærekraftsmål
Samtalen kretset rundt FNs bærekraftsmål og hvordan disse relateres til kulturhusene som en sosial arena, hvilken samfunnsnytte de har og hvordan de bidrar til å bygge den sosiale kapitalen i samfunnet. Det å få størst mulig mangfold og inkludere flest mulig er viktig for kulturhusene.

Ole Tobias fra Oseana fokuserte på det miljømessige aspektet og hva de har gjort for å drifte huset mest mulig klimavennlig – slik som å ta i bruk solcellepanel.

4.11.5 Brukerstyrte kulturhus

Håvard Leigren snakket om hvordan man kan åpne opp for flere grupper. Ønsket er å få et større program som er delvis brukerstyrt hvor brukerne får hjelp av kulturhusledelsen.

Bergen Kjøtt ble også trukket fram som et godt eksempel, siden visningsrommet kan tilpasses alle mulige grupper og kulturuttrykk. Cornerteateret inviterer også inn en god del aktører fra amatørkulturen.

Paneldeltakerne virket relativt positive innstilt til en ny søknad, men la vekt på at kulturlivet må være driveren.

4.12 Museer – Hvilken rolle kan museene ha i Bergen som kulturhovedstad i 2036

4.12.1 Tematikk og innhold
Samtale der lederne for museer drøfter Bergen som kulturhovedstad i 2000, museenes rolle, hva som kan læres, samfunnsrollen og eksempler på samarbeid med andre aktører og vyer for museene i Bergen.

4.12.2 Deltakere
Øyvind Stang – Direktør i Museum Vest
Bjørg T. Christophersen – Leder av Kystmuseet i Øygarden
Gunnar Ellingsen – Leder av Norges Fiskerimuseum

4.12.3 Sesjonsansvarlig
Anita Solbakken

4.12.4 Effekten av Kulturby 2000
Museum Vest ved Bjørg Kristoffersen snakket om effektene av Kulturby 2000. Kulturbyåret bidro til at de oppnådde mye, inngikk flere nye samarbeid og fikk mange nettverk på denne tiden – blant annet en utstilling som turnerte i flere andre kulturbyer.

2000 ga feltet et løft, men det fikk også konsekvenser i form av for eksempel Museumsreformen i 2003.

4.12.5 Museenes rolle
Gunnar Ellingsen fra Norges Fiskerimuseum diskuterte rollen til museet, blant annet viktigheten av å ha mot til å vise fram ting som ikke er publikumsmagneter, men som er viktig i samfunnsperspektiv. Han ønsket å vise hvorfor museene er relevante.

Det ble rettet fokus mot Bergen kommunes ABM-plan og at det er viktig at frivilligheten er bedre forankret der. Det er et stort engasjement for dette og det kan være opptakten til det arbeidet feltet tar med seg videre. Kulturminnevern har kanskje flest frivillige av alle feltene.

Paneldeltakerne var mest opptatt av seg her og nå-situasjonen. Men Museum Vest fikk godt fram alle fordelene ved å være kulturhovedstad i 2000 og hvordan det ga dem et løft for ettertiden.

4.13 Design

4.13.1 Tematikk og innhold

Designbyen Bergen er stadig i bevegelse og under utvikling. Sesjonen tok form av en tidsreise – hva kan vi lære av gamle vestlandske designtradisjoner og teknikker, og hvordan kan vi bruke dette når vi skal designe for fremtiden? Og kan vi bruke design for å samle byen her og nå?

4.13.2 Paneldeltakere

Linn Mevold – Styremedlem i Design Region Bergen
Ørjan Djønne – Institutt for Design (KMD/UiB)
Tom Morgan – ANTI Bergen
Søvli Solmunde – Styreleder i Visit Bergen
Alexandre Bau – Institutt for Design (KMD/UiB)
Silje Klepsvik – Arkitekt og daglig leder i Kaleidoscope Nordic

4.13.3 Sesjonsansvarlig

Trine Lise Nedreaas

4.13.4 Tradisjon og historie

Sesjonen var delt opp i tre bolker Ørjan Djønne fra KHiB snakket om tradisjon og historie – produktdesign, husbygging, grindverk og bærekraft i fortiden. Er det god design hvis kvaliteten er dårlig?

4.13.5 Branding av bergensregionen

Visit Bergen ved Søvli Solmunde snakket om nåtiden i forbindelse med branding av bergensregionen, og hvordan Bergen er ikke bare The gateway to the fjords – Bergen er en destinasjon i seg selv.

4.13.5 Fremtiden til norsk design

Alexandre Bau og Silje Klepsvik tok for seg fremtiden til norsk design. De snakket om løsninger og hva de vil satse på i framtiden – eksempelvis biokomposterbar plast som i større grad er en ressurs enn avfall.

4.14 Show, revy, standup

4.14.1 Tematikk og innhold
Signifikante aktører forsøkte å gi et svar på hvor showbiz i Bergen står om 20 år i lys av økonomi, publikum, innhold og arena.

4.14.2 Paneldeltakere

Guri Hefty – Festivalsjef for Nordiske Mediedager
Bengt Ståle Tvedt – Humorkollektivet og Stand up Bergen
Julian Berntzen – Songbird
Anders Nyland – Reiselivsdirektør / CEO i Visit Bergen
Sølvi Rolland – Teatersjef og produsent

Show, revy og standup representerer den kommersielle delen av scenekunsten og er tilrettelagt for et bredt publikum.

4.14.3 Sesjonsansvarlig
Camilla Liby Clausen

4.14.4 Muligheter for samarbeid
Hele feltet – fra det smale til det brede – burde samhandle mer. Se til musikkfeltet.

4.14.5 Blør talent til Oslo
Det må kunne være mulig å leve og virke som profesjonell kunstner i Bergen. Men faktum er at disse feltene opplever en ikke ubetydelig talentflukt til Oslo.

Veldig mange av de største talentene innenfor scenekunst har startet i Bergen for så å flytte til Oslo når karrieren skyter fart. Per i dag er det den eneste måten å leve av det og nå ut til et bredt publikum.

Skuespillere i Oslo jobber både med det brede og det smale, det bør man bli flinkere til i Bergen også. Dette hadde vært enklere dersom det var flere formelle samarbeid på tvers av aktørene.

4.14.5 Føler at offentlig støtte uteblir
Den del av de mer kommersielle aktørene i Bergen føler at de ikke får nok drahjelp fra det offentlige i form av støttepenger.

Det er en kjensgjerning at kommunens tilskuddsordninger ikke alltid tilfaller de kommersielle aktørene, fordi støtten ikke kan være konkurransevridende. Derfor må de søke på riktig måte, slik som Støtte til Kunst og næring.

Show, revy og standup mente at et kulturhovedstadsår er en god ide. Hos scenekunst hadde de reflektert mindre rundt dette.

4.15 Scenekunst

4.15.1 Tematikk og innhold

Per Ananiassen fra Rosendal Teater i Trondheim innledet med scenekunst-relaterte spørsmål som: Hva har vi, hva mangler vi, er det muligheter vi kan se for oss som viktige i en ny kulturbysatsing? Deretter fulgte innlegg om hva fremtiden er for scenekunstfeltet fra en rekke lokale og regionale aktører.

4.15.2 Paneldeltakere

Per Ananiassen – Teatersjef i Rosendal Teater og leder for Norsk taterlederforum
Ameli Isungset Agbota – Skuespiller ved Den Nationale Scene
Tina Horrisland Engedal – Teaterviter og frilansprodusent
Karoline Skuseth – Teaterviter, kurator for diskursprogram og produsent i BIT Teatergarasjen
Irene Theisen – Dansekunstner i Carte Blanche og initiativtaker til festivalen Ravnedans i Kristiansand
Lisa Nøttseter – Dansekunstner, utøver, produsent og anmelder, nestleder ved Bergen Dansesenter
Thorolf Thuestad – Lydkunstner musikkteaterkompaniet Neither Nor
Irene Kinunda – Utøver og konsulent i Fargespill, gjestekommentator i Bergens Tidende
Jørn Kvist – Teatersjef for Fyllingsdalen Teater
Torkil Sandsund – Regissør for Teaterfestivalen i Fjaler
Sven Åge Birkeland
Tone Tjemsland

4.15.3 Sesjonsansvarlig

Camilla Liby Clausen

4.15.4 Mangler en stor arena

Bergen har det fortrinnet at man har mer særpreg til den eksperimentelle scenekunsten. Men byen mangler en stor arena.

Carte Blanche og BIT har nylig fått to blackboxer i Sentralbadet, men Bergen trenger en innendørsarena med plass til 10.000 publikummerne. Hvis det hadde kommet på plass, kunne flere aktører samarbeidet for å sette opp større produksjoner.

DNS rapporterer at kapasiteten deres er sprengt. Hvis man hadde hatt en større arena, kunne man gjort mye mer.

4.15.5 Klynge og utdanning
Dersom man skulle jobbet mot Kulturbystatus kunne det vært en fordel å opprette en klynge, en «ScenekunstArena», i tillegg til en fysisk arena. Muligens også få på plass utdanning inne scenekunst i Bergen.

Hos scenekunst hadde de reflektert lite rundt hvorvidt et kulturhovedstadsår er en god ide.

4.16 Bibliotek – Biblioteket – hva nå?

4.16.1 Tematikk og innhold
Det har vært heftige debatter om bibliotekets rolle de siste årene. Diskusjonene har vært mange. Kasseres for mange bøker? Hvordan preger den nye biblioteksloven bibliotekene? Kritikerne hevder at såkalt "eventifisering" av bibliotekene står i veien for boka og leseren, men er dette virkelig sant? Og hva med alle de nye tjenestene som har fått plass på biblioteket de siste 20 årene?

4.16.2 Paneldeltakere
Charlotte Myrbråten – Bergen Offentlige Bibliotek
Leikny Haga Indergaard – Biblioteksjef i Bergen Offentlige Bibliotek
Elin Golten – Stipendiat i bibliotek og informasjonsvitenskap ved OsloMet

4.16.3 Sesjonsansvarlig
Charlotte Myrbråten

4.16.4 Bibliotekets nye rolle – fordeler og ulemper
Den nye Bibliotekssloven ble debattert. Nå skal bibliotekene skal være et kulturhus og et sted for debatt og kulturmøter. Hva taper og vinner man, hvordan løses dette og hvorfor er det nødvendig?

Bibliotekene mener at endringen er nødvendig og en suksess. Den går ikke på bekostning av utlånet, snarere tvert imot. Feltet har sett at utlån av barnelitteratur har økt mye. Å få barn til å lese er et av bibliotekets viktigste oppgaver.

Tidvis kan det bli trangt på Bergen offentlige bibliotek, og man må stenge avdelinger når man avholder arrangementer i lokalene.

En del av dem som er kritisk til retningen biblioteket har tatt ga uttrykk for at de synes at det var et ganske oppklarende møte.

4.17 Kulturskole – Kulturkarusell – kunstneriske prosesser i SFO

4.17.1 Tematikk og innhold
Kulturkarusell i Bergen er et langsiktig utviklende samarbeid mellom ansatte i SFO og kunstnere innen dans, teater, musikk, billedkunst, arkitektur og film. Samarbeidet bygger på aksjonslæringsprinsipper som krever at en starter med refleksjoner over utfordringer og «blanke ark», lytter, samarbeider, betrakter og reflekterer gjennom lek og kunstneriske prosesser. Erfaringer fra samarbeidsperiodene videreføres i SFO's hverdag.

4.17.2 Deltakere
Camilla Råkil Andersen – Fagsjef dans ved Bergen kulturskole
Alf Bugge Gjerstad – Fagsjef visuelle kunstfag ved Bergen Kulturskole

4.17.3 Sesjonsansvarlig
Wenche Grytnes

Denne sesjonen var kun en ren presentasjon av Kulturkarusellen. Ingen annen info foreligger.

5.0 Oppsummering / SWOT-analyse

SWOT-analysen er utarbeidet på bakgrunn av innsikten fra konferansen. Denne analysen skal bidra til å identifisere og forstå sterke og svake sider, muligheter og trusler ved å gå inn i en søknadsprosess om ECoC.

Analysen er basert på referatet fra Kulturbykonferansen, samt spørreundersøkelsen som ble sendt ut til deltakerne i etterkant av konferansen.

5.1 Styrker

Styrker er interne muligheter og momenter man råder over og kan dra nytte av. I en søknadsprosess om å bli ECoC må man spille på og utnytte kulturlivets styrker og konkurransefortrinn. Disse danner grunnlaget for kulturlivets identitet og bør bevisstgjøres i alle ledd.

Dette er momenter som det bergenske kulturlivet er gode på, eller har konkurransefordeler fra, men som ennå ikke er utnyttet til fulle.

- I Norge er det kun Bergen som har kraft til å ta posisjon som kulturby nummer to etter Oslo
- Kultur og reiseliv har sterke bindinger
- Det er et stort kulturengasjement i byen
- Bergen har tradisjon for et godt samarbeid mellom kultur og kommune
- Teknologi kan utnyttes på en helt annen måte nå enn i år 2000
- Bergen har karakter, historie og atmosfære
- Et kulturbyår kan involvere hele Vestland fylke.
- Artister fra Bergen dominerer musikkeksporten fra Norge
- Ny teknologi gjør det mulig å drive en internasjonal artistkarriere fra Bergen og stoppe lekkasjen til hovedstaden
- Bergen har et bredt og stabilt festivalfelt

5.2 Svakheter

SWOT-analysen gir en mulighet til å kartlegge kulturfeltets svakheter og de underliggende årsakene til disse.

Svakheter må analyseres for å få oversikt over hvilke feil og mangler som kan sabotere en eventuell søknad. Svakheter kan være alt fra interne kulturproblemer, til konflikter og organisatoriske og/eller politiske forhold.

- Kvalitet vs. folkelighet. Kampen mellom «finkultur» og populærkultur
- Myndighetenes pengestøtte går i stor grad til Oslo
- Det finnes ingen trylleformel for suksess
- Det finnes kun begrenset systematisk, statistisk kunnskap om kultur
- Kulturby 2036 kan ikke være alt for alle
- Bergen mangler foreløpig store lokaler til innendørsarrangementer

5.3 Muligheter

I denne sammenhengen peker muligheter på behov i feltet som helt eller delvis ikke er tilfredsstilt eller eksterne muligheter man kan dra nytte av.

- Bedre internasjonale kultursamarbeid
- Bergen kan ta posisjon som alternativt kulturelt tyngdepunkt til Oslo
- Arrangementet kan knytte det kulturelle Vestland bedre sammen
- Kan tiltrekke talent
- Anledning til å bygge langsiktig identitet og kulturinteresse
- Kunst og kultur kan bidra til å løse samfunnsutfordringer
- Bygge opp og løfte frem kvinnelige kulturprofiler
- Bygge omdømme som kulturby
- Bygge noe som gir varig effekt på kunstfeltet
- Løfte frem samarbeid mellom kunstformer
- Dyrke frem nytt talent og gi dem mulighet til å fortsette virket i Bergen
- Arrangementsturisme
- Ledd i byutviklingstiltak
- Kan gi grobunn for nye festivaler
- Kan få fart på planene om å bygge en byarena
- Kan skape fornying og nye samarbeid

- Ungdommer kan ta styringen
- Veien mot kulturby er viktigere enn målet

5.4 Trusler

Trusler er eksterne problemer – momenter man ikke råder over, men må kunne håndtere eller beskytte seg mot. Trusler kan være trender, begivenheter eller liknende som på sikt vil kunne være negativt for prosjektet.

- Det har vist seg vanskelig å få Staten til å åpne kulturpengesekken til prosjekter utenfor Oslo
- Det kan oppstå en kulturkonflikt mellom Bergen og Norge
- Manglende budsjett
- Konflikt mellom kunstneriske og politiske interesser
- Manglende interesse fra lokale eller utenlandske medier
- Konflikt mellom mindre aktører og store institusjoner
- Manglende interesse fra næringslivet.
- Manglende politisk vilje til gjennomføring
- For dårlig planlagt og organisert oppfølging etter at kulturbyåret er over
- Konflikt i oppbygging (nedenfra-opp, eller ovenfra-ned)

6.0 Etterord og anbefalinger til videre prosess

Et kulturhovedstadsår i 2036 har forhåpentligvis bidratt til nyskaping på kulturfeltet – både med nye ideer, nye metoder, ny organisering, gitt økt samarbeid og flere nettverk.

Hvordan kan vi jobbe med å sørge for at kunst- og kulturlivet skal få mulighet til å øke sin profesjonalitet, genere nye ideer og metoder, samt øke sin sosiale kapital gjennom nye samarbeid, også etter 2036?

Å tenke Kulturhovedstadsåret som noe mer enn kun selve året 2036 vil også være et sentralt punkt å ta med seg videre.

I fortsettelsen med arbeidet med kulturhovedstadssøknad anbefaler vi å jobbe videre med følgende punkter:

- Hvordan skal vi sikre mangfold – og hvordan kan mangfoldet vise seg i kulturen?
- Hvordan kan vi sikre tverrfaglighet i arbeid og uttrykk?
- Hvordan skal vi jobbe med digitalisering i kulturen i de kommende årene?

Vi anbefaler i tillegg å se nærmere på følgende kategorier:

- Politisk og lokalt engasjement
- By- og regionsutvikling
- Bygg- og arrangementsstrategi
- Hvordan lytte til aktørene i det videre arbeidet
- Hvordan fortsette det gode arbeidet mellom kommunen og kulturlivet
- Teknologi og digitalisering
- Finne Bergens særpreg som kulturby
- Hvordan sikre global interesse for kulturhovedstaden Bergen
- Hva kan læres av andre kulturhovedsteder
- Hva kan læres av Kulturbyåret 2000
- Sikre solid finansiering
- Sikre mangfold, tverrfaglighet og kunnskapsutveksling
- Hvordan involvere både politiske aktører, reiseliv, næringsliv og kulturliv